

**Inventarisatie en vergelijking van
kustzonegerelateerde onderwerpen in
streekplannen**

Deelstudie t.b.v. integraal kustzonebeleid

December 2002

RA/02-584

Inventarisatie en vergelijking van kustzonegerelateerde onderwerpen in streekplannen

Deelstudie t.b.v. integraal kustzonebeleid

December 2002

RA/02-584

*Resource Analysis
Zuiderstraat 110
2611 SJ Delft
Nederland
Tel. +31 15 2191519
Fax +31 15 2124892
E-mail RA@resource.nl
www.resource.nl*

document	Eindrapport Inventarisatie en vergelijking van kustzonegerelateerde onderwerpen in streekplannen
versie	Definitief
auteur(s)	Miriam de Boer, Maartje Donkers, Nienke Schuil
paraaf	
bestand	P:\Projecten\lwbkust2\5 Output\51 Rapporten\02-584 iczm op provinciaal niveau_def021220.doc
pagina's	
datum	20 december 2002
screeener	Marja Menke
paraaf	
datum	19 december 2002

Inhoud

1	Ruimtegebruik in integraal kustzonebeleid	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	EU-aanbeveling voor een geïntegreerd beheer van de kustgebieden in Europa	3
1.3	Doelstelling onderzoek	4
1.4	Bestudeerde plannen.....	4
1.5	Aanpak onderzoek.....	7
1.6	Geïnvesterde onderwerpen	8
1.7	Werkwijze.....	9
1.8	Leeswijzer	11
2	Inventarisatie en analyse provincie Groningen	13
2.1	Accenten kustgerelateerd beleid	13
2.2	Bespreking van de onderwerpen	13
2.3	Samenhang.....	15
2.4	Compleetheid onderwerpen uit de EU-aanbeveling.....	16
3	Inventarisatie en analyse provincie Fryslân	17
3.1	Accenten kustgerelateerd beleid	17
3.2	Bespreking van de onderwerpen	17
3.3	Samenhang.....	20
3.4	Compleetheid onderwerpen uit de EU-aanbeveling.....	20
4	Inventarisatie en analyse provincie Noord-Holland	23
4.1	Accenten kustgerelateerd beleid	23
4.2	Bespreking van de onderwerpen	23
4.3	Samenhang.....	29
4.4	Compleetheid onderwerpen uit de EU-aanbeveling.....	30
5	Inventarisatie en analyse provincie Zuid-Holland	33
5.1	Accenten kustgerelateerd beleid	33
5.2	Bespreking van de onderwerpen	33
5.3	Samenhang.....	39
5.4	Compleetheid onderwerpen uit de EU-aanbeveling.....	40
6	Inventarisatie en analyse provincie Zeeland.....	43
6.1	Accenten kustgerelateerd beleid	43
6.2	Bespreking van de onderwerpen	43
6.3	Samenhang.....	45
6.4	Compleetheid onderwerpen uit de EU-aanbeveling.....	46
7	Synthese: overeenkomsten en verschillen tussen de provincies	47
7.1	Accenten kustgerelateerd beleid	47
7.2	Bespreking van de onderwerpen	47
7.3	Samenhang per provincie.....	51
7.4	Compleetheid onderwerpen uit de EU-aanbeveling.....	54
7.5	Conclusies	54

Lijst van figuren

Figuur 1-1	Overzicht van de streekplanregio's van de geïnventariseerde streekplannen	5
Figuur 1-2:	Streekplanregio's van de provincie Noord-Holland	6
Figuur 1-3:	Streekplanregio's van de provincie Zuid-Holland	7
Figuur 1-4:	Voorbeeld inventarisatiesheet	10
Figuur 4-1	Streekplanregio's van de provincie Noord-Holland	23

Lijst van tabellen

Tabel 1-1:	Kentallen kustprovincies	5
Tabel 2-1:	Samenhang tussen onderwerpen binnen de provincie Groningen.....	15
Tabel 3-1:	Samenhang tussen onderwerpen binnen provincie Fryslân.....	20
Tabel 4-1:	Samenhang tussen onderwerpen binnen de provincie Noord-Holland	29
Tabel 5-1:	Samenhang tussen onderwerpen binnen provincie Zuid-Holland	39
Tabel 6-1:	Samenhang tussen onderwerpen binnen provincie Zeeland	45

Bijlagen

Bijlage A	Voorstel voor EU-aanbeveling (september 2000)	A-1
Bijlage B	EU-aanbeveling (30 mei 2002)	B-1
Bijlage C	Inventarisatietabellen	C-1
C.1	Inventarisatietabel provincie Groningen	C-1
C.2	Inventarisatietabel provincie Fryslân.....	C-2
C.3	Inventarisatietabellen provincie Noord-Holland	C-3
C.4	Inventarisatietabellen provincie Zuid-Holland	C-4
C.5	Inventarisatietabel provincie Zeeland	C-5
Bijlage D	Tabellen samenhang	D-1
D.1	Provincie Groningen	D-1
D.2	Provincie Fryslân.....	D-2
D.3	Provincie Noord-Holland	D-3
D.4	Provincie Zuid-Holland	D-4
D.5	Provincie Zeeland	D-5

1 Ruimtegebruik in integraal kustzonebeleid

1.1 Aanleiding

De toenemende druk op de ruimte in de kustzone, zowel vanuit land als vanuit zee, vraagt om een effectiever gebruik van de schaarse ruimte. Geïntegreerd beheer van kustgebieden wordt door de overheden op regionaal, nationaal en EU-niveau als een belangrijk instrument gezien. Ruimteclaims vanuit de diverse functies vragen om een afweging en een integrale aanpak. Directe aanleiding voor dit onderzoek is weliswaar de EU-aanbeveling, maar het onderzoek sluit ook aan bij de reeds in gang gezette tendens tot Integraal Kustzone Beleid.

De EU-aanbeveling betreffende de uitvoering van een geïntegreerd beheer van kustgebieden in Europa verwacht dat lidstaten een nationale strategie of strategieën ontwikkelen om de beginselen van geïntegreerd beheer van kustgebieden ten uitvoer te brengen. Vooralsnog kiest Nederland hierbij voor 'ruimtelijke kwaliteit met behoud van veiligheid'. Dit wordt in de komende periode verder uitgewerkt. Deze deelstudie vindt plaats ter voorbereiding op deze implementatie. De EU-aanbeveling is mede richtinggevend voor de inventarisatie van kustzonegerelateerde onderwerpen in streekplannen. De volgende paragraaf gaat kort in op de EU-aanbeveling.

1.2 EU-aanbeveling voor een geïntegreerd beheer van de kustgebieden in Europa

In september 2000 hebben het Europees Parlement en de Raad een voorstel ingediend voor een aanbeveling voor de uitvoering van een geïntegreerd beheer van kustgebieden in Europa. Zie voor de volledige tekst bijlage A.

In de EU-aanbeveling wordt aangegeven dat het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie het kustgebied van groot belang achten voor de economie, het milieu, de maatschappij en de cultuur van Europa. De biodiversiteit van de kustgebieden is uniek qua flora en fauna. In het evaluatieverslag van het Europees Milieuagentschap (1999) wordt gewezen op een steeds verdere aantasting van de omstandigheden in de kustgebieden van Europa, zowel wat de kusten zelf als wat de kwaliteit van het kustwater betreft. Het wordt van cruciaal belang gezien om te komen tot een voor het milieu duurzaam, in economisch opzicht billijk, maatschappelijk verantwoord en met de gevoelige culturele elementen rekening houdend beheer van het kustgebied. Het beheer van het kustgebied moet de integriteit van dit belangrijk erfgoed op peil houden en toch aandacht hebben voor de traditionele lokale activiteiten en gebruiken, voor zover die geen bedreiging inhouden voor gevoelige natuurgebieden en voor het behoud van de wilde soorten van de kustfauna en –flora.

In haar mededelingen (COM(97)744 en COM(2000)) aan het Europees Parlement en de Raad stelt de Commissie dat voor een geïntegreerd beheer van het kustgebied strategische, gecoördineerde en in onderling overleg vastgestelde maatregelen op lokaal en regionaal niveau nodig zijn, gestuurd en ondersteund door een passend kader op nationaal niveau. Er is behoefte aan coherente actie op Europees niveau waarbij ook samenwerking met en raadpleging van regionale maritieme organisaties of internationale organisaties nodig is om de grensoverschrijdende problemen van het kustgebied aan te pakken.

De Europese lidstaten dienen zich vast te leggen op een gemeenschappelijke visie voor de toekomst van hun kustgebieden die gebaseerd is op:

- Permanente economische mogelijkheden en werkgelegenheid,
- Een functionerend maatschappelijk en cultureel bestel in de lokale gemeenschappen,
- Voldoende open landschap voor ontspanning en esthetische doeleinden in de toekomst,
- De integriteit van het ecosysteem en het duurzame beheer van de levende en niet-levende hulpbronnen van zowel het zee- als het landgedeelte van het kustgebied en
- In het geval van afgelegen kustgebieden: hun volledige opnemings in Europa als geheel.

De lidstaten dienen hiervoor een nationale inventarisatie op te stellen, of bij te werken, om te analyseren welke belangrijke actoren, wetten en instellingen het beheer van het kustgebied beïnvloeden.

In deze inventarisatie moeten alle bestuursniveaus worden opgenomen. Tevens moeten de belangen, de rol en de bezorgdheden van de burgers, de NGO's (Non Governmental Organisations) en het bedrijfsleven worden geanalyseerd en moeten relevante interregionale organisaties en samenwerkingsstructuren worden geïdentificeerd. In deze inventarisatie moeten onder andere (maar niet uitsluitend) de volgende sectoren in overweging genomen worden: visserij en aquacultuur, vervoer, energie, beheer van hulpbronnen, bescherming van soorten en habitats, cultureel erfgoed, werkgelegenheid, regionale ontwikkeling in zowel plattelands- als stadsgebieden, toerisme en recreatie, industrie en mijnbouw, landbouw en onderwijs. Tot slot moeten de vigerende beleids- en wetgevende maatregelen worden geïnventariseerd.

1.3 Doelstelling onderzoek

Integraal kustzonebeheer/beleid beoogt het bereiken van een optimale en integrale ontwikkeling en gebruik van kustgebieden rekening houdend met de diversiteit aan ecologische, cultuurhistorische en economische kwaliteiten die de kustzone biedt.

Doel van deze deelstudie is het maken van een snelle inventarisatie en onderlinge vergelijking van het ruimtelijk beleid (streekplannen) door de provinciale overheden betreffende kustzone gerelateerde onderwerpen, ter voorbereiding op de implementatie van de EU-aanbeveling.

De insteek is om te kijken wat er op het gebied van kustzonegerelateerde onderwerpen terug te vinden is in geaccepteerde streekplannen. De gedachte hierachter is dat integraal kustzonebeleid/beheer (IKB) in de toekomst terug hoort te komen in onder meer de Ruimtelijke Ordening. Tevens worden de resultaten van deze deelstudie gebruikt bij de discussie over de invoering van de EU-aanbeveling in de verschillende regio's.

De studie bestaat uit het inventariseren van de mate waarin kustzonegerelateerde onderwerpen aan bod komen in de streekplannen van de vijf kustprovincies. Het betreft een snelle inventarisatie van schriftelijk materiaal. De inventarisatie beperkt zich daarom in principe tot vastgestelde streekplannen. In ontwikkeling zijnde streekplannen worden, mits daar een bestuurlijk besluit over genomen is, eveneens meegenomen. De volgende paragraaf geeft aan welke plannen bij het onderzoek zijn meegenomen.

1.4 Bestudeerde plannen

In het kader van de studie naar integraal kustzone beleid in de streekplannen zijn de streekplannen van de Nederlandse kustprovincies bestudeerd. De verschillende plannen zijn eveneens in figuur 1.1 weergegeven. Tevens zijn enkele kentallen van de vijf kustprovincies in tabel 1.1. weergegeven. In deze paragraaf wordt per provincie aangegeven welke documenten meegenomen zijn. Van elk document wordt ook de status aangegeven.

Provincie Groningen

Provincie Groningen heeft een Provinciaal Omgevingsplan (POP). Dit POP integreert het beleid, zoals dat tot dusverre was opgenomen in diverse beleidsplannen met hun herzieningen en uitwerkingen, tot één plan voor de fysieke omgeving. Het POP is vastgesteld in december 2000. Hierdoor komen er verschillende plannen te vervallen. Het Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzee 1995 (dat een gebiedsgerichte uitwerking is van het Streekplan 1994 en het Milieubeleidsplan 1995-1998) blijft wel van kracht. Het POP heeft een wettelijke status van:

- streekplan op basis van de Wet op de ruimtelijke ordening;
- milieubeleidsplan op basis van de Wet Milieubeheer;
- waterhuishoudingsplan op basis van de Wet op de waterhuishouding;
- mobiliteitsplan op basis van de Planwet verkeer en vervoer.

Provincie Fryslân (Friesland)

Het bestudeerde streekplan van de Provincie Fryslân is in maart 1994 vastgesteld.

Daarnaast is in de inventarisatie het Concept-Startdocument Streekplan (oktober 2002) meegenomen, aangezien hierin veel kustzonegerelateerde onderwerpen behandeld worden. Dit plan is een ambtelijk stuk. De definitieve versie van het startdocument is op 2 december aan de Statencommissie voorgelegd. Op het moment van schrijven van het onderliggende rapport is nog geen definitieve versie beschikbaar.

Figuur 1-1 Overzicht van de streekplanregio's van de geïnventariseerde streekplannen

Tabel 1-1: Kentallen kustprovincies

Kental	Groningen	Friesland	Noord-Holland	Zuid-Holland	Zeeland
Oppervlakte totaal	2.967 km ²	5.741 km ²	4.059 km ²	3.403 km ²	2.933 km ²
Oppervlakte land	2.344 km ²	3.357 km ²	2.659 km ²	2.827 km ²	1.793 km ²
Oppervlakte water	0.623 km ²	2.383 km ²	1.400 km ²	0.576 km ²	1.140 km ²
Inwoners	565.758 ¹	624.500 ²	2.486.105 ³	3.423.780 ⁴	377.231 ⁵

¹ 1 december 2001

² 1 januari 2000

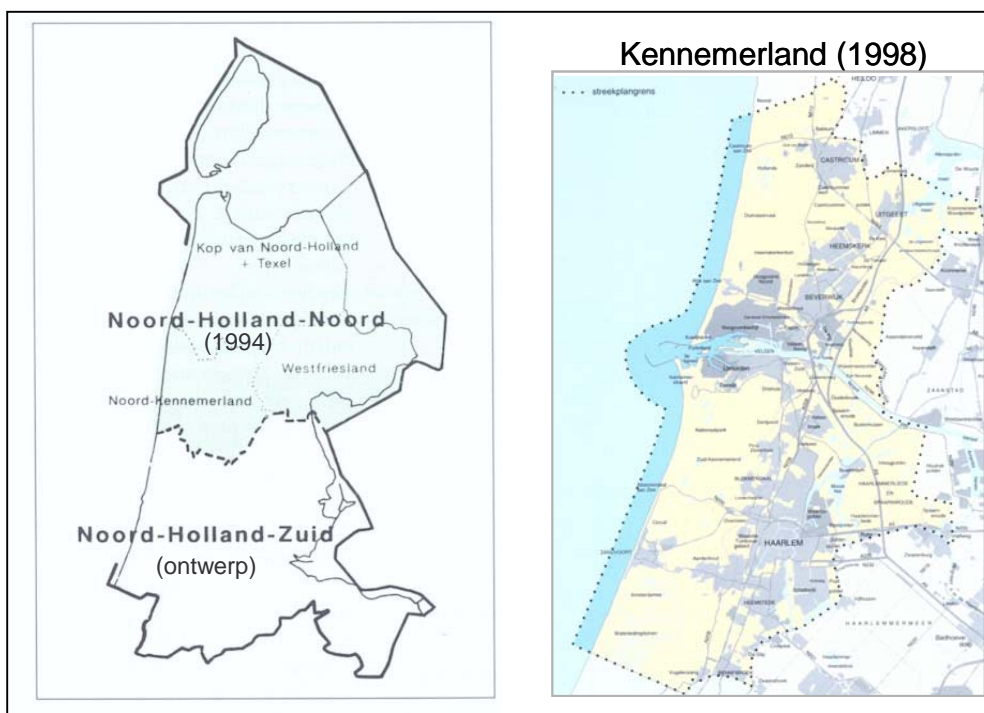
³ 1998

⁴ januari 2001

⁵ 1 januari 2002

Provincie Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland hebben besloten het aantal streekplannen voor de provincie terug te brengen tot twee. Het hele noordelijke deel van de provincie (inclusief Texel) valt onder het streekplan Noord-Holland-Noord. Dit streekplan is vastgesteld in september 1994, een partiële (aanvullende) herziening is in december 2001 vastgesteld. Het zuidelijke deel van de provincie valt onder het streekplan Noord-Holland-Zuid, dit streekplan heeft nog de ontwerpstatus. Het plan is door Gedeputeerde Staten geaccordeerd en verwacht wordt dat Provinciale Staten het document in februari 2003 zullen vaststellen. Het vastgestelde streekplan voor het kustgedeelte van Noord-Holland-Zuid is het streekplan Kennemerland (december 1998). Beide (ontwerp-Zuid en Kennemerland) zijn in de inventarisatie meegenomen. In Figuur 1-2 is te zien dat het streekplan Kennemerland de gehele kuststrook van de streekplanregio Noord-Holland-Zuid beslaat.

Figuur 1-2: Streekplanregio's van de provincie Noord-Holland

Provincie Zuid-Holland

Het kustgerelateerde beleid van de provincie Zuid-Holland is beschreven in de streekplannen van de regio's West Rijnmond en Zuid (zie Figuur 1-3).

Figuur 1-3: Streekplanregio's van de provincie Zuid-Holland

Het streekplan Zuid-Holland Zuid, vastgesteld in mei 2000, omvat het kustgedeelte Goeree Overvlakkee en deelgebied Hoeksewaard.

Het streekplan Zuid-Holland West, vastgesteld in januari 1997, is de uitkomst van een integrale herziening van het streekplan van 1987. Naast dit streekplan is gebruik gemaakt van het Ontwerpstreekplan Zuid-Holland West. Het ontwerpstreekplan Zuid-Holland West is door GS vastgesteld en zal in februari 2003 door PS worden vastgesteld. Tijdens de inventarisatie en analyse wordt aangegeven of de tekst uit het bestaande streekplan [B] komt of uit het ontwerpstreekplan [O].

Het streekplan Rijnmond, vastgesteld in juni 1996, heeft betrekking op het territorium van de stadsregio Rotterdam, dat wil zeggen op het gebied van het streekplan Rijnmond uit 1985 plus de zogenoemde B-driehoek (de gemeenten Bergschenhoek, Berkel en Rodenrijs alsmede Bleiswijk). Na 1990 is het streekplan verruimd, per 1 januari 1991 is o.a. een strook Noordzeegebied toegevoegd aan het grondgebied van Rotterdam en Westvoorne.

Provincie Zeeland

Het in deze inventarisatie behandelde streekplan van Zeeland is door Provinciale Staten vastgesteld in september 1997. Het streekplan heeft betrekking op het gehele provinciale grondgebied.

1.5 Aanpak onderzoek

De inventarisatie van kustzonegerelateerde onderwerpen is ingedeeld in twee hoofdactiviteiten, namelijk de inventarisatie van de plannen en de analyse van de samenhang tussen de onderwerpen en de verschillen tussen de provincies.

Activiteit 1: Inventarisatie plannen

Allereerst is een checklist opgesteld ten behoeve van de inventarisatie. De checklist bestaat uit een lijst met onderwerpen. Deze checklist is vooral gebaseerd op de EU-aanbeveling (*Aanbeveling betreffende de uitvoering van een geïntegreerd beheer van kustgebieden in Europa*, september 2000, zie paragraaf 1.2), aangevuld met onderwerpen die tijdens een snelle screening van een aantal streekplannen aan de orde zijn gekomen en een memo van DG Water betreffende de aanpak EU-aanbeveling integraal kustzone beheer. De geïnventariseerde onderwerpen komen in paragraaf 1.6 aan de orde.

Voor het inventariseren van de streekplannen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Bij de inventarisatie zijn alleen de in paragraaf 1.4 vermelde streekplannen meegenomen.

- Bij de inventarisatie is alleen datgene meegenomen wat in het streekplan specifiek in relatie met de kust en kustbeleid is genoemd.
- Letterlijke citaten worden cursief weergegeven. Tussen [vierkante haken] is de betreffende pagina van het streekplan opgenomen. In geval van meerdere streekplannen bij één provincie, is tevens de naam van het betreffende streekplan aangegeven.
- Bij de inventarisatie is alleen de geschreven tekst uit de streekplannen meegenomen.
- Voor de provincie Zeeland is de Westerschelde alleen meegenomen in de inventarisatie waarneer er een duidelijke relatie bestond met de kust (met name Sloegebied en externe veiligheid). De overige deltawateren zijn niet meegenomen als er niet nadrukkelijk een relatie met de kust werd aangegeven.

Bij de inventarisatie van de streekplannen is niet alleen gekeken of de onderwerpen uit de checklist genoemd worden, maar ook in welke mate aandacht besteed wordt aan deze onderwerpen. Hierbij is een onderverdeling gemaakt in:

- wordt een onderwerp genoemd,
- worden er voor de onderwerpen specifieke doelen gesteld,
- worden er al expliciet maatregelen genoemd om de gestelde doelen te bereiken,
- zijn er al maatregelen in uitvoering.

Activiteit 2: Analyse

Bij de analyse is gekeken naar de volgende aspecten:

- Accenten: prioriteiten en kenmerken die de provincies stellen in hun streekplannen.
- Inhoudelijke uitwerking van onderwerpen: samenvatting van de uitwerking van de kustgerelateerde onderwerpen in de streekplannen, gericht op gestelde doelen en geformuleerde maatregelen. De onderwerpen die in een bepaald streekplan niet aan de orde komen, worden in de opzet van dit tekstonderdeel in de hoofdstukken inventarisatie en analyse achterwege gelaten.
- Samenhang tussen de kustgerelateerde onderwerpen in de streekplannen. Hierbij wordt uiteengezet of een provincie de samenhang tussen twee (of meerdere) onderwerpen noemt en op welke wijze deze samenhang in het streekplan tot uiting komt.
- Compleetheid van onderwerpen uit de EU-aanbeveling: Hierbij wordt gekeken naar de mate waarin in de streekplannen aandacht wordt besteed aan de onderwerpen uit de EU-aanbeveling. Daarbij wordt ook gekeken naar de mate waarin aandacht wordt besteed aan deze onderwerpen (doelen, maatregelen, uitvoering).

De analyse heeft de basis gevormd voor de synthese, waarbij de onderlinge overeenkomsten en verschillen tussen provincies uiteen worden gezet.

Nadrukkelijk wordt opgemerkt dat deze inventarisatie en analyse vanwege de korte beschikbare tijd zijn uitgevoerd door drie verschillende personen. Daarbij kunnen mogelijk enige verschillen in interpretatie voorkomen.

1.6 Geïnterviewde onderwerpen

De vijf doelstellingen, genoemd in de EU-aanbeveling van september 2000, vormen het uitgangspunt voor de inventarisatie van kustgerelateerd RO-beleid op provinciaal niveau. De doelstellingen zijn vertaald in hoofdonderwerpen en per hoofdonderwerp zijn de onderwerpen die hieronder vallen geïnterviewd. Op basis van bovengenoemde Europese aanbeveling, aangevuld met onderwerpen die tijdens een snelle screening van een aantal streekplannen aan de orde zijn gekomen en een memo van DG Water betreffende aanpak EU-aanbeveling

integraal kustzone beheer, is de volgende lijst met onderwerpen ten behoeve van de inventarisatie samengesteld:

Economische mogelijkheden en werkgelegenheid

- Visserij; kustvisserij zoals schelpdieren en garnalen
- Bedrijvigheid; o.a. zeehavengebonden en kustgerelateerde industrie
- Landbouw; zoute kwel, kustgerelateerd grondgebruik
- Verkeer en vervoer; bereikbaarheid
- Defensie; o.a. haven Den Helder, oefengebieden kustgebied, militaire objecten
- Scheepvaart; o.a. kustvaart en kustgebonden dienstverlening, kustwacht, reddingboten, loodsen en strandwacht
- Recreatie en toerisme; o.a. recreatievaart, verblijfsrecreatie, fiets-, wandelmogelijkheden, stranden
- Energievoorziening; olie/gaswinning, kabels en leidingen
- Werkgelegenheid; kustgebonden werkgelegenheid

Maatschappelijk en cultureel bestel in de lokale gemeenschappen

- Wonen; kustgerelateerde bebouwing en woonomgeving
- Waterkering; veiligheid tegen overstromen
- Externe veiligheid; o.a. vervoer gevaarlijke stoffen
- Regionale ontwikkeling

Open landschap voor ontspanning en esthetische doeleinden in de toekomst

- Cultuurhistorische- en archeologische waarde;
- Landschappelijke waarde; kwaliteit van het landschap
- Diversiteit landschap; variatie
- Afwisseling open - gesloten landschap;

Integriteit van het ecosysteem en het duurzame beheer van de levende en niet-levende hulpbronnen van zowel het zee- als het landgedeelte van het kustgebied

- Natuur en ecologie; natuurwaarde, natuurontwikkeling
- Waterkwaliteit; o.a. in verband met drinkwaterwinning
- Afvalbeheer; lozingen, afvalstort
- Drinkwatervoorziening; (grond)waterwinning in de kustzone
- Beheer van hulpbronnen
- Duurzame energievoorziening; met name windmolens
- Vormen van duurzaam beheer;
- Delfstoffenwinning; winning van zand, klei, schelpen etc.

In het geval van afgelegen kustgebieden: hun volledige opneming in Europa als geheel

- samenhang met andere regio's; samenhang met andere provincies of andere landen

1.7 Werkwijze

Ten behoeve van de inventarisatie is een opzet in tabelvorm gemaakt. In figuur 1.4 is deze opzet te zien. Tijdens de inventarisatie is deze tabel voor ieder streekplan gevuld met passages uit het betreffende streekplan welke expliciet van toepassing zijn op de kustgerelateerde onderwerpen (verdeling over de verticale as). Onderscheid is gemaakt tussen de in paragraaf 1.5 genoemde categorieën van aandacht. Deze categorieën zijn in de tabel van figuur 1.4 te zien op de horizontale as.

De tekst in deze inventarisatietabellen is de basis geweest voor de tekst in de hoofdstukken inventarisatie en analyse van dit rapport. De inventarisatietabellen voor de bestudeerde streekplannen zijn opgenomen in bijlage C. De lezer kan deze tabellen gebruiken bij vragen die de hoofdstukken inventarisatie en analyse bij hem/haar oproepen. In de tabellen is bij alle passages het paginanummer van het streekplan gemeld waar deze tekst te vinden is.

Provincie					
Onderwerpen	Wordt een onderwerp genoemd	Worden doelen genoemd	Worden al expliciet maatregelen genoemd om doelen te bereiken	Zijn er al maatregelen in uitvoering	
<i>Economische mogelijkheden en werkgelegenheid</i>					
Visserij					
Bedrijvigheid o.a. zeehavengebonden en kustgerelateerde industrie					
Landbouw					
Verkeer en vervoer (bereikbaarheid)					
Defensie o.a. haven Den Helder, oefengebieden kustgebied, militaire objecten					
Scheepvaart o.a. kustvaart en kustgebonden dienstverlening (kustwacht/reddingboten/lood sen/strandwacht)					
Recreatie en toerisme (w.o. recreatievaart)					
Energievoorziening (olie/gaswinning)					
Werkgelegenheid					
<i>Maatschappelijk en cultureel bestel in de lokale gemeenschappen</i>					
Wonen					
Waterkering (veiligheid tegen overstromen, kustbeheer)					
Externe veiligheid o.a. vervoer gevaarlijke stoffen					
Regionale ontwikkeling					
<i>Open landschap voor ontspanning en esthetische doeleinden in de toekomst</i>					
Cultuurhistorische en archeologische waarde					
Landschappelijke waarde/kwaliteit					
Diversiteit landschap					
Afwisseling open - gesloten landschap					
<i>Integriteit van het ecosysteem en het duurzame beheer van de levende en niet-levende hulpbronnen van zowel het zee- als het landgedeelte van het kustgebied</i>					
Natuur en ecologie					
Waterkwaliteit					
Afvalbeheer					
Drinkwatervoorziening					
Beheer van hulpbronnen					
Duurzame energievoorziening o.a. windmolens					
Vormen van duurzaam beheer					
Delfstoffenwinning					
<i>In het geval van afgelegen kustgebieden: hun volledige opneming in Europa als geheel</i>					
Samenhang met andere regio's					
<i>Nota's waarnaar verwezen wordt voor verdere uitwerking</i>					

Figuur 1-4: Voorbeeld inventarisatiesheet

Kantekening bij werkwijze

Tijdens de afronding van de inventarisatie en analyse kwam naar voren dat naast de op internet beschikbare tekst van de EU-aanbeveling van september 2000 een meer recente tekst van de EU-aanbeveling, daterend van 30 mei 2002, bestaat. In dit document is het aantal doelstellingen uitgebreid met drie ten opzichte van de versie van september 2000. De volledige tekst van de EU-aanbeveling van 30 mei 2002 is in bijlage B opgenomen.

De acht doelstellingen van de EU-aanbeveling van 30 mei 2002 zijn:

1. Bescherming van het kustmilieu, gebaseerd op een ecosysteembenadering, die de integriteit en de werking daarvan vrijwaart, en op het duurzame beheer van natuurlijke hulpbronnen van zowel het zee- als het landgedeelte van het kustgebied;

2. De erkenning van de bedreiging van de kustgebieden door de klimaatverandering en van de gevaren die voortvloeien uit de stijging van de zeespiegel en steeds frequenter en heviger stormen;
3. Passende, ecologisch verantwoorde maatregelen ter bescherming van de kustgebieden, met inbegrip van bescherming van woongebieden langs de kust en van het cultureel erfgoed aldaar;
4. Duurzame economische mogelijkheden en werkgelegenheid,
5. Een functionerend maatschappelijk en cultureel systeem in de lokale gemeenschappen,
6. Voldoende voor het publiek toegankelijke gebieden zowel voor recreatie als voor esthetische doeleinden;
7. In het geval van afgelegen kustgebieden: het behoud of de bevordering van hun samenhang;
8. Een betere coördinatie van de actie die door alle betrokken autoriteiten zowel op zee als op het land worden ondernomen bij het beheer van de wisselwerking tussen de zee en het land.

Dit heeft een aantal consequenties voor deze inventarisatie, die is uitgevoerd op basis van de doelstellingen zoals deze zijn geformuleerd in het voorstel van september 2000. Toegevoegd zijn de doelstellingen 2, 3 en 8. Doelstelling 2 is in deze inventarisatie meegenomen bij het onderwerp 'waterkering' en doelstelling nummer 3 bij de onderwerpen 'natuur en ecologie' en 'wonen'. Doelstelling nummer 8 (gecoördineerde acties) is echter niet in de inventarisatie meegenomen. Met uitzondering van dit laatste heeft de uitbreiding van doelstellingen geen gevolgen voor de inhoud van de inventarisatie, slechts alleen voor de vorm en rangschikking onder hoofddoelstellingen.

1.8 Leeswijzer

In de hiernavolgende hoofdstukken 2 t/m 6 wordt per provincie de inventarisatie en analyse besproken. De resultaten van de inventarisatie worden weergegeven in tabelvorm in de bijlagen van dit rapport. Hoofdstuk 7 geeft een overzicht van de overeenkomsten en verschillen tussen de provincies. De conclusies van deze inventarisatie en analyse zijn eveneens in hoofdstuk 7 opgenomen.

2 Inventarisatie en analyse provincie Groningen

2.1 Accenten kustgerelateerd beleid

De nadruk van het kustgerelateerde beleid ligt in het POP (2000) van de Provincie Groningen op de onderwerpen natuur en ecologie en waterkering (veiligheid tegen overstromen). Er wordt gestreefd naar een hoge kwaliteit en meer ruimte voor natuur, landschap, milieu en water en er zal zuinig moeten worden omgegaan met de aanwezige voorraden. De samenhang van natuur met recreatie, werkgelegenheid, archeologie, drinkwaterwinning, windenergie en ook veiligheid heeft een hoge prioriteit.

2.2 Bespreking van de onderwerpen

Economische mogelijkheden en werkgelegenheid

Bedrijvigheid

De haventerreinen van Delfzijl en de Eemshaven zijn aangewezen als economische kernzones waarin bedrijvigheid geconcentreerd moet worden. Om dit doel te bereiken wordt alleen binnen deze kernzones financiële steun geboden aan de ontwikkeling en/of uitbreiding van aangewezen (boven)regionale bedrijventerreinen. Daarnaast worden inspanningen gedaan voor werving van nieuwe bedrijven in de kernzones, waaronder het creëren van één loket voor vergunningen.

Defensie

Het beleid voor militaire oefenterreinen maakt deel uit van het Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzee (IBW).

Energievoorziening

In de Eemshaven is een omvangrijk energiecluster gevestigd. Door de aanwezigheid van de Eemscentrale zijn er voor energie-intensieve bedrijven aantrekkelijke mogelijkheden voor het gebruik van restwarmte.

Voor de aanleg van nieuwe buisleidingen (voor de aanlanding van gas en olie) worden geen nieuwe vergunningen verleend. *Bij twijfel over de gevolgen van gaswinning voor het ecosysteem van de Waddenzee hanteren wij het voorzorgprincipe. Wij zijn van mening dat proefboringen naar en winning van aardgas in de Waddenzee vooralsnog, zolang dit op nationaal niveau nog ter discussie is, verboden moeten worden. Ditzelfde geldt voor winning van buiten de Waddenzee door schuin te boren vanaf het vasteland en/of vanuit de Noordzeekustzone [65].*

Voor het beleid voor gaswinning uit de Waddenzee wordt naar het Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzee verwezen.

Maatschappelijk en cultuur bestel in de lokale gemeenschappen

Waterkering

In het POP wordt beschreven dat de veiligheid tegen overstroming een absolute voorwaarde is voor de leefbaarheid en de economie.

In 1998 en 1999 zijn alle oude dijken opnieuw geïnventariseerd en ingemeten. Gemeenten wordt gevraagd de profielen en het gebruik van de te behouden dijken vast te leggen in hun bestemmingsplannen [45]. Zonder dijken zou de noordelijke helft van onze provincie vrijwel onbewoonbaar zijn. ... Daarom moeten we zuinig zijn op onze dijken en zorgen dat ze op tijd worden opgehoogd. ... We beschouwen het bieden van voldoende veiligheid tegen overstroming als een absolute voorwaarde voor de leefbaarheid en de economie [67].

Open landschap voor ontspanning en esthetische doeleinden in de toekomst

Cultuurhistorische en archeologische waarde

In de nota's Oude Groninger Dijken (1985) en Voormalige Slaperdijken (1992) is het provinciale beleid voor het behoud van de oude Groninger dijken vastgelegd. Behoud en herstel van deze cultuurhistorisch waardevolle dijken staan voorop.

Landschappelijke waarde/kwaliteit

In noordelijk verband streeft de provincie naar het samengaan van economie en omgeving. Het doel van de provincie is een versterkte duurzame groei van economie en werkgelegenheid in combinatie met versterking van natuur, landschap en milieu.

Economische ontwikkelingen hangen samen met de natuur- en landschapswaarde. Gesteld wordt dat er in de binnendijkse kuststrook alleen hoge bebouwing wordt geplaatst als dat geen gevolgen van betekenis heeft voor de aanwezige natuurwaarde.

Diversiteit landschap

De provincie Groningen heeft vele gezichten. Op een klein oppervlak is de landschappelijke variatie ongekend groot [15]. Er worden voor de kustzone geen doelen genoemd.

Integriteit van het ecosysteem en het duurzame beheer van de levende en niet-levende hulpbronnen van zowel het zee- als het landgedeelte van het kustgebied.

Natuur en ecologie

De provincie geeft in het POP aan zich extra in te zullen zetten voor het realiseren van de vastgelegde kwaliteit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De ontwikkeling van brakke natuur in het Noordelijk kustgebied heeft een belangrijke meerwaarde.

Het POP geeft aan dat het beleid voor de Waddenzee (inclusief Eems en Dollard) is gericht op duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en op het behoud van het unieke open landschap. Binnen deze doelstelling zijn menselijke activiteiten met een economische en recreatieve betekenis mogelijk.

Waterkwaliteit

Er wordt voor de kustzone geen aandacht besteed aan het onderwerp waterkwaliteit. In het POP wordt alleen aangegeven dat de milieukwaliteitseisen en –doelen door het Rijk worden vastgesteld en dat deze zijn ontleend aan het NMP3 en NW4.

Drinkwatervoorziening

Het POP geeft aan dat in de waterwingebieden alleen activiteiten zijn toegestaan die direct of indirect een relatie hebben met de drinkwaterwinning. De nadelige effecten van grondwaterwinning op de omgeving zullen worden geminimaliseerd. Het gaat hierbij om kustzone gerelateerde drinkwaterwingebieden.

Duurzame energievoorziening

De provincie wil actief tegemoet komen aan de behoefte aan windenergie. Windenergie kan worden gerealiseerd in het kustzone gebied zolang dat niet ten koste gaat van de kwaliteit van natuur en landschap.

We zien opwekking van windenergie als een industriële activiteit welke thuis hoort op industrieterreinen. We willen daarom kijken naar schaalvergroting of uitbreiding van de bestaande windparken in Delfzijl en Eemshaven [66].

Er zijn zoekruimtes voor windmolens gedefinieerd in het streekplan, hierbij wordt aandacht geschonken aan o.a. de invloed van het Waddengebied en het Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzee.

In het geval van afgelegen kustgebieden: hun volledige opnemings in Europa als geheel

Samenhang met andere regio's

Ten behoeve van eenheid en samenhang in beleid voor het belangrijke natuurgebied de Waddenzee is samen met Fryslân en Noord-Holland voor het gehele Waddenzeegebied een beleidsplan (het Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzee) opgesteld.

De drie Waddenprovincies voeren gezamenlijk beleid dat is vastgelegd in het Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzee (IBW) van 1995, dat tevens de status heeft en houdt van gebiedsgerichte uitwerking van het Streekplan 1994 en het Milieubeleidsplan 1995-1998. Het IBW heeft ook zijn invloed op activiteiten buiten het gebied, die effecten (kunnen) hebben op de Waddenzee [48].

2.3 Samenhang

In de onderstaande tabel wordt aangegeven welke onderwerpen in het POP van Groningen in samenhang behandeld worden.

Tabel 2-1: Samenhang tussen onderwerpen binnen de provincie Groningen.

Vis	Bed	Lan	Ver	Def	Sch	Rec	Ene	Wer	Won	Wat	Ext	Reg	Cul	Lan	Div	Afw	Nat	Kwa	Afv	Dri	Beh	Duu	Vor	Sam	GRONINGEN		
																									Vis	Visserij	
																										Bed	Bedrijvigheid
							X										X						X			Lan	Landbouw
																										Ver	Verkeer en vervoer
																										Def	Defensie
																										Sch	Scheepvaart
																		X								Rec	Recreatie en toerisme
																										Ene	Energievoorziening
																										Wer	Werkgelegenheid
																		X								Won	Wonen
																										Wat	Waterkering
																										Ext	Externe veiligheid
																										Reg	Regionale ontwikkeling
																										Cul	Cultuurhistorie en archeologie
																		X					X			Lan	Landschappelijke waarde
																										Div	Diversiteit landschap
																										Afw	Afwisseling open-gesloten landschap
																						X	X			Nat	Natuur en ecologie
																										Kwa	Waterkwaliteit
																										Afv	Afvalbeheer
																										Dri	Drinkwatervoorziening
																										Beh	Beheer van hulpbronnen
																										Duu	Duurzame energievoorziening
																										Vor	Vormen van duurzaam beheer
																										Sam	Samenhang met andere regio's

Het onderwerp natuur en ecologie wordt met veel andere onderwerpen in samenhang besproken. De samenhang van natuur met de onderwerpen recreatie, landbouw en drinkwaterwinning komt aan bod in de volgende passage: *Wij zullen bestaande financiële middelen bundelen om de grondaankoop te versnellen en de inrichting van natuurgebieden te verbeteren. Daarbij zoeken wij ook naar combinaties met andere functies als recreatie, landbouw, waterberging en drinkwaterwinning [46].* De samenhang tussen natuur en wonen komt tot uiting in de restricties die in de kuststrook gelden voor (hoge) bebouwing als gevolg van aanwezige natuurwaarden. In het streekplan wordt aangegeven dat economische en recreatieve activiteiten in het Waddengebied mogelijk zijn, mits ze passen binnen de doelstelling voor natuur en landschap. De samenhang tussen duurzame energievoorziening en natuur, landbouw en landschap komt naar voren in het streven van de provincie om bij het zoeken naar ruimte voor ontwikkeling van windmolenparken aandacht te schenken aan de belangen van landbouw, natuur en landschap in onder andere het Waddengebied.

De samenhang tussen landbouw en energievoorziening wordt beschreven voor de Eemshaven, waar de tuinbouw gebruik maakt van de restwarmte van de Eemscentrale.

Meer gedetailleerde informatie is opgenomen in bijlage D.

2.4 Compleetheit onderwerpen uit de EU-aanbeveling

Economische mogelijkheden en werkgelegenheid

In het streekplan wordt geen expliciete aandacht besteed aan de onderwerpen visserij, landbouw, verkeer en vervoer, scheepvaart, recreatie en toerisme en werkgelegenheid in relatie tot de kust. Voor de onderwerpen defensie en energievoorziening worden doelen weergegeven in het POP. Voor het onderwerp bedrijvigheid worden naast doelen ook maatregelen genoemd om de doelen te halen. Het onderwerp werkgelegenheid wordt alleen kort genoemd.

Maatschappelijk en cultuur bestel in de lokale gemeenschappen

Binnen deze categorie is de aandacht gevestigd op de waterkering, voor dit onderwerp worden doelen geformuleerd. Wonen, externe veiligheid en regionale ontwikkeling komen in relatie tot de kustzone niet aan bod.

Open landschap voor ontspanning en esthetische doeleinden in de toekomst

De onderwerpen cultuurhistorische en archeologische waarde, landschappelijke waarde en diversiteit van het landschap worden genoemd in het POP. Er worden geen doelen of maatregelen genoemd.

Integriteit van het ecosysteem en het duurzame beheer van de levende en niet-levende hulpbronnen van zowel het zee- als het landgedeelte van het kustgebied

Bij natuur en ecologie worden er doelen en maatregelen genoemd. Voor duurzame energievoorziening worden doelen aangegeven.

In het geval van afgelegen kustgebieden: hun volledige opneming in Europa als geheel

In deze context wordt het Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzee genoemd. Er wordt geen relatie gelegd met Europa.

3 Inventarisatie en analyse provincie Fryslân

3.1 Accenten kustgerelateerd beleid

Het bestudeerde streekplan van de Provincie Fryslân is in maart 1994 vastgesteld. Daarnaast is in de inventarisatie het Concept-Startdocument Streekplan (oktober 2002) meegenomen.

De nadruk van het kustgerelateerde beleid ligt in het streekplan van Fryslân (1994) op de onderwerpen toerisme, natuur en ecologie en de onderlinge samenhang. Het kustbeheer wordt voornamelijk besproken in relatie tot de stad Harlingen en de Waddeneilanden. Harlingen wordt gezien als zeer belangrijke toeristen- en havenplaats. Als hoofddoelstelling wordt genoemd de versterking van recreatieve en ecologische kwaliteiten van Friesland: *Het bevorderen van investeringen die de voor Friesland zo specifieke mogelijkheden van de water-land-overgangen versterken; dit in het kader van Friesland-Water-Land, met accenten op o.a. het Waddengebied [133].*

3.2 Bespreking van de onderwerpen

Economische mogelijkheden en werkgelegenheid

Bedrijvigheid

Het streekplan Fryslân geeft aan dat het wenselijk is speciale terreinen voor haven- en watergebonden industrie bij Harlingen-Franeker aan te leggen. De economische ontwikkelingen worden voor een groot deel bepaald door de haven van Harlingen en het Harinxmakanaal als achterlandverbinding met Leeuwarden. De aanleg van een grootschalig nat zeehaventerrein tussen Harlingen en Franeker (inlandport Harlingen/Franeker) zal een belangrijke impuls voor de ontwikkeling van het gebied betekenen. Harlingen wordt gezien als een industrie-, visserij-, overslag- en veerhaven.

Belangrijke aanzetten voor de verdere ontwikkeling van het ontwikkelingsgebied Harlingen-Franeker zijn gegeven in de vorm van het Masterplan-Harlingen en de Economische Structuurvisie kanaalzone Franeker-Harlingen. ... Belangrijke prioriteiten voor ons zijn:

Ontwikkeling Harlingen-Haven en -Waddenstad met nadruk op havenfront-projecten:

- *uitbreiding van zeehaven-industrieterrein en aanpassing van de havenmond*
- *ontwikkeling van toerisme,*
- *ontwikkeling van het veerbootkadegebied,*
- *herinrichting en renovatie van het Havenkwartier. Een vaargeul door de Wadden van en naar Harlingen op voldoende diepte is voor Harlingen essentieel [137].*

In het Startdocument wordt aangegeven dat vanwege de schaarse ruimte de uitbreidingsruimte voor bedrijven primair ten goede zal komen aan bedrijven die sociaal en/of economisch aan de eilanden gebonden zijn.

Landbouw

Ten behoud van het economisch draagvlak in het landelijk gebied op de Waddeneilanden is het van groot belang dat de melkveehouderij in stand wordt gehouden. *De aanwezigheid van zoute kwel in dit gebied vormt een beperkende factor voor de uitoefening van meer intensieve teelten zoals bollen en vollegrondsgroeneteelt [70].*

In het Startdocument staat over de landbouw de volgende passage: *De primaire landbouwfunctie op de waddeneilanden neemt sterk af en maakt steeds meer plaats voor extensieve landbouw in combinatie met natuur- en landschapsbeheer. Landbouw blijft niettemin voor het behoud van het landschap een onmisbare factor.* [Concept-Startdocument, pag.17]

Verder wordt in het Startdocument aangegeven dat er op de Waddeneilanden ruimte moet zijn voor de kwaliteitsverbetering om de positie van de landbouw te behouden.

Verkeer en vervoer

Het streekplan behandelt de bereikbaarheid van en op de Waddeneilanden in relatie tot het recreatieverkeer. De trein- en vaarverbindingen zijn in Fryslân van groot belang voor het goederenvervoer tussen Harlingen en het knooppunt Leeuwarden.

Het accent voor het netwerk van regionale wegverbindingen ligt onder andere op een goede bereikbaarheid (per auto en bus) van de Waddeneilanden.

Defensie

Op Terschelling zijn de militaire activiteiten uiterlijk in 1995 beëindigd. Deze activiteiten zijn verplaatst naar de Vliehorst op Vlieland. *Voor het Waddengebied streven wij naar het beëindigen van de militaire activiteiten op de langere termijn [31].*

Scheepvaart

Harlingen is behalve industrie-, visserij- en overslaghaven ook een veerhaven van en naar Terschelling en Vlieland en een toeristenhaven, georiënteerd op de Waddenzee [115].

Recreatie en toerisme

Recreatie is van groot belang op de Waddeneilanden. Belangrijke concentraties voor de recreatie zijn Harlingen als uitvalplaats naar de Waddeneilanden. Daarnaast gaat het om (grote) watersport op de Waddenzee en de Noordzee en cultuurtoerisme. Met uitbreiding van het toerisme zal zeer omzichtig omgegaan moeten worden; het centrale thema is kwaliteitsverbetering. Dit laatste wordt zowel in het streekplan als in het Startdocument benadrukt.

Energievoorziening

In het Startdocument geeft de provincie aan in het verleden zich uitgesproken te hebben tegen gaswinning in de Waddenzee, al dan niet vanaf het vasteland. Deze keuze wordt echter weer ter discussie gesteld.

Werkgelegenheid

De sector recreatie en toerisme zorgt op de Waddeneilanden voor ruim 70% van de werkgelegenheid.

Maatschappelijk en cultuur bestel in de lokale gemeenschappen

Wonen

Het streekplan Fryslân geeft aan dat verwacht wordt dat de vraag naar woningen op de Waddeneilanden de komende jaren fors zal toenemen. Deze toenemende vraag komt mede voort uit de kwaliteitsverbetering en de seizoensverlegging die voor de recreatie is voorzien. *Anders dan op het vaste land moet worden overwogen of de toewijzing van woningen, zowel nieuwe als bestaande, kan worden gereguleerd ten behoeve van de plaatselijke vraag en ten behoeve van sociaal en economisch gebondenen [84].*

In het Startdocument wordt onder andere aangegeven dat er vanwege de veiligheid restricties worden gesteld aan de bebouwing. Daarnaast wordt beschreven dat vanwege de schaarse ruimte de uitbreidingsruimte voor wonen primair ten goede zal komen aan personen die sociaal en/of economisch aan de eilanden gebonden zijn.

Waterkering

In het Startdocument staat de volgende passage met betrekking tot waterkering: *Zeespiegelstijging brengt met zich mee dat de zeewering moet worden versterkt om voldoende bescherming te blijven bieden. Hiervoor moet ruimte langs de dijken en de duinen worden gereserveerd [Concept-Startdocument, pag. 23].* Daarnaast wordt nog benadrukt dat de kustveiligheid op de Waddeneilanden bijzondere aandacht behoeft.

Regionale ontwikkeling

De verdere ontwikkeling van de waddeneilanden zal naar onze mening plaats moeten blijven vinden binnen de kleinschaligheid en beperkingen van de waddeneilanden [Concept-Startdocument, pag. 17].

Open landschap voor ontspanning en esthetische doeleinden in de toekomst

Landschappelijke waarde/kwaliteit

Het onderwerp landschappelijke waarde/kwaliteit wordt in het streekplan alleen kort genoemd in relatie tot de waterhuishouding, er worden geen doelen en maatregelen gegeven. *De afstemming van de waterhuishouding op de verschillende ruimtelijke functies vormt een knelpunt [73].*

In het Startdocument staat: *De landschappelijke en natuurlijke waarden op en rond de eilanden zijn uniek en bepalen in belangrijke mate de ontwikkelingsruimte voor de overige functies [Concept-Startdocument, pag. 17].* De primaire landbouwfunctie maakt op de Waddeneilanden steeds meer plaats voor extensieve landbouw in combinatie met natuur- en landschapsbeheer.

Diversiteit landschap

In het streekplan wordt alleen aangegeven dat de verschillende gebruiksmogelijkheden van het land variatie in het landschap van de provincie geven. Er worden verder geen doelen genoemd.

Integriteit van het ecosysteem en het duurzame beheer van de levende en niet-levende hulpbronnen van zowel het zee- als het landgedeelte van het kustgebied.

Natuur en ecologie

De landelijk gebieden worden door de provincie ingedeeld in stabiele en dynamische gebieden. De Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS), met inbegrip van de daarbinnen vallende grotere wateren als de Waddenzee en het IJsselmeer en de natuur- en bosgebieden buiten de Ecologische Hoofdstructuur worden tot de stabiele gebieden gerekend. Dit met het doel:

- recht te doen aan verschillende inrichtingseisen voor natuur en de op natuurlijke omstandigheden steunende gebruiksfuncties;
- een goede afstemming op het milieu- en waterbeleid mogelijk te maken;
- een goed rendement uit inrichtingsinvesteringen te halen.

Het ruimtelijk beleid wordt in belangrijke mate gericht op natuurwaarden die (inter)nationaal van grote betekenis zijn zoals de aan kustzones gebonden natuurwaarden (Noordzee, Waddenzee). *Uitbreiding van het areaal natuurgebied zal in eerste instantie plaats vinden in de ecologische hoofdstructuur [45].* O.a. het Waddengebied valt binnen de EHS.

In het Startdocument is de volgende passage opgenomen: *Wanneer ontwikkelingen (op de waddeneilanden) noodzakelijkerwijs binnen de ecologische hoofdstructuur dienen plaats te vinden, zullen natuurwaarden gecompenseerd moeten worden. Wij accepteren voor de waddeneilanden het uitgangspunt dat dit op kwalitatieve wijze geschiedt, omdat er geen ruimte is om elders op de eilanden tot uitbreiding van de ecologische hoofdstructuur over te gaan.* [Concept-Startdocument, pag. 17].

Vormen van duurzaam beheer

Het streekplan geeft aan dat binnen de provincie wordt gestreefd naar het duurzaam behoud en waar nodig herstel van het ecosysteem Waddenzee naast het handhaven en verder uitbouwen van de economische en recreatieve betekenis.

In het geval van afgelegen kustgebieden: hun volledige opneming in Europa als geheel

Samenhang met andere regio's

Ten behoeve van eenheid en samenhang in beleid voor dit belangrijke natuurgebied wordt samen met Groningen en Noord-Holland voor het gehele Waddenzeegebied een beleidsplan opgesteld [139].

De haven van Harlingen is een van de drie regionale zeehavens in Nederland. Samen met het andere noordelijke zeehavengebied (Eemshaven/Delfzijl) kan worden geprofiteerd van de ligging tussen de havens van Rotterdam/Antwerpen en de havens van Noordoost-Europa, waaronder het zich sterk ontwikkelde Hamburg [115].

3.3 Samenhang

In tabel 4-1 wordt aangegeven welke onderwerpen in het streekplan van Fryslân in samenhang behandeld worden.

Tabel 3-1: Samenhang tussen onderwerpen binnen provincie Fryslân.

Vis	Bed	Lan	Ver	Def	Sch	Rec	Ene	Wer	Won	Wat	Ext	Reg	Cul	Lan	Div	Afw	Nat	Kwa	Afv	Dri	Beh	Duu	Vor	Sam	FRIESLAND		
			X																						Vis	Visserij	
			X																							Bed	Bedrijvigheid
			X			X								X				X								Lan	Landbouw
			X			X								X				X								Ver	Verkeer en vervoer
			X			X								X				X								Def	Defensie
			X			X								X				X								Sch	Scheepvaart
			X			X		X	X					X				X								Rec	Recreatie en toerisme
			X			X		X	X					X				X								Ene	Energievoorziening
			X			X		X	X					X				X								Wer	Werkgelegenheid
			X			X		X	X					X				X								Won	Wonen
			X			X		X	X					X				X								Wat	Waterkering
			X			X		X	X					X				X								Ext	Externe veiligheid
			X			X		X	X					X				X								Reg	Regionale ontwikkeling
			X			X		X	X					X				X								Cul	Cultuurhistorie en archeologie
			X			X		X	X					X				X								Lan	Landschappelijke waarde
			X			X		X	X					X				X								Div	Diversiteit landschap
			X			X		X	X					X				X								Afw	Afwisseling open-gesloten landschap
			X			X		X	X					X				X								Nat	Natuur en ecologie
			X			X		X	X					X				X								Kwa	Waterkwaliteit
			X			X		X	X					X				X								Afv	Afvalbeheer
			X			X		X	X					X				X								Dri	Drinkwatervoorziening
			X			X		X	X					X				X								Beh	Beheer van hulpbronnen
			X			X		X	X					X				X								Duu	Duurzame energievoorziening
			X			X		X	X					X				X								Vor	Vormen van duurzaam beheer
			X			X		X	X					X				X								Sam	Samenhang met andere regio's

De onderwerpen recreatie en toerisme, natuur en ecologie en landschap worden in samenhang met veel andere onderwerpen besproken. Recreatie en toerisme en wonen worden samen besproken waar het gaat om de vraag naar woningen in relatie tot de kwaliteitsverbetering en de seizoensverlenging in de recreatie. De samenhang tussen natuur, recreatie en landbouw is gericht op instandhouding en ontwikkeling van deze functies in onderlinge samenhang. De samenhang tussen natuur en ecologie en landbouw betreft vooral een afstemming tussen deze functies zodat er een zorgvuldige scheiding plaatsvindt van activiteiten die qua aard en dynamiek niet bij elkaar passen. De groeimogelijkheden voor recreatie en toerisme zijn op de waddeneilanden beperkt vanwege natuurlijke en landschappelijke waarden. Deze waarden op de eilanden bepalen in belangrijke mate de ontwikkelingsruimte voor de functies wonen en werken. De relatie tussen verkeer en vervoer enerzijds en recreatie en bedrijvigheid anderzijds krijgt vorm door twee regionale treinverbindingen die functioneren voor het recreatieve en woon-werkverkeer en goederenvervoer. De samenhang tussen recreatie en de daardoor ontstane werkgelegenheid op de waddeneilanden wordt kort genoemd. Vanuit de veiligheid (waterkering) worden restricties opgelegd aan de woningbouw in de kustzone.

Meer gedetailleerde informatie is opgenomen in bijlage D.

3.4 Compleetheit onderwerpen uit de EU-aanbeveling

Economische mogelijkheden en werkgelegenheid

In het streekplan worden er voor de onderwerpen bedrijvigheid (zeehavengebonden en kustgerelateerde industrie), landbouw, verkeer en vervoer, defensie en recreatie en toerisme doelen geformuleerd. Er wordt geen aandacht besteed aan de visserij en werkgelegenheid in relatie tot de kust. Militaire activiteiten op de Waddeneilanden worden expliciet behandeld in het streekplan, hiervoor worden doelen en uitgevoerde maatregelen aangegeven.

In het Startdocument worden doelen genoemd voor bedrijvigheid, recreatie en toerisme en energievoorziening. De overige onderwerpen komen niet in directe relatie tot de kust aan bod. Er worden geen maatregelen genoemd.

Maatschappelijk en cultuur bestel in de lokale gemeenschappen

De onderwerpen waterkering, externe veiligheid en regionale ontwikkeling worden niet genoemd in relatie tot de kust. Het streekplan besteedt wel aandacht aan het wonen in de kustzone, hiervoor worden doelen aangegeven.

Op het gebied van wonen, waterkering en regionale ontwikkeling worden in het Startdocument doelen genoemd. De overige onderwerpen komen niet aan bod. Er worden geen maatregelen genoemd.

Open landschap voor ontspanning en esthetische doeleinden in de toekomst

Het streekplan geeft doelen en maatregelen voor de landschappelijke waarde/kwaliteit. Voor de diversiteit van het landschap worden ook doelen weergegeven. De onderwerpen cultuurhistorische en archeologische waarde en de afwisseling van open-gesloten landschap worden niet behandeld in relatie tot de kust.

Van de onderwerpen uit deze categorie komt alleen landschappelijke kwaliteit in het Startdocument aan de orde in directe relatie tot de kustzone.

Integriteit van het ecosysteem en het duurzame beheer van de levende en niet-levende hulpbronnen van zowel het zee- als het landgedeelte van het kustgebied

Het onderwerp natuur en ecologie wordt in het streekplan van Fryslân behandeld inclusief doelen en maatregelen. Vormen van duurzaam beheer worden genoemd. De onderwerpen afvalbeheer, waterkwaliteit, drinkwatervoorziening, duurzame energievoorziening en beheer van hulpbronnen komen niet aan de orde.

Het Startdocument geeft doelen op het gebied van natuur en ecologie. De overige onderwerpen komen niet aan bod. Er worden geen maatregelen genoemd.

In het geval van afgelegen kustgebieden: hun volledige opnemings in Europa als geheel

Ten behoeve van eenheid en samenhang in beleid voor het belangrijke natuurgebied de Waddenzee wordt samen met Groningen en Noord-Holland voor het gehele Waddenzeegebied een beleidsplan opgesteld.

Wij staan positief tegenover met de visserij samenhangende ruimteclaims. Hiervoor blijft in elk geval achterland, direct aan de kade grenzend noodzakelijk [Streekplan Noord-Holland-Noord, pag. 52].

Bedrijvigheid

Het onderwerp bedrijvigheid in relatie tot de kustzone komt in de streekplannen van de provincie Noord-Holland slechts marginaal aan bod. In het streekplan Noord-Holland-Noord is de tekst die gewijd is aan bedrijvigheid in relatie tot de kust volledig gericht op de zee- en luchthaven van Den Helder:

De positie van de Helderse haven moet waar mogelijk worden versterkt, bijvoorbeeld door ontwikkeling met het oog op vrachtverkeer over water (vooral van agrarische producten) en groot onderhoud aan boorplatforms. ... Het parkeren van booreilanden en andere offshore-installaties moet namelijk in principe buiten de Waddenzee plaatsvinden, tenzij de veiligheid in het geding is. ... Voor de offshore is de Luchthaven Den Helder (heli-haven De Kooy) van toenemend belang. De functie van de luchthaven kan wellicht binnen de bestaande Kosten-eenhedenlijnen verder worden verbreed met het oog op vaste vleugelvliegtuigen, lijndiensten en goederenvervoer. Nadere studie is nodig [Streekplan Noord-Holland-Noord, pag. 52].

In het streekplan Noord-Holland-Zuid wordt bedrijvigheid genoemd in de volgende context:

In kwelgebieden (o.a. de binnenduintrand) is de ontwikkeling van bedrijventerreinen in principe ongewenst [Streekplan Noord-Holland-Zuid, pag. 32].

Het streekplan Kennemerland verwijst naar de Kustvisie IJmuiden voor de combinatie van de (soms tegenstrijdige) functies wonen, werken, recreatie/toerisme en natuur/landschap.

Landbouw

In het streekplan Noord-Holland-Noord wordt de landbouw in het kustzonegebied kort genoemd in relatie tot de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) en de afweging tussen de agrarische belangen en de belangen van natuur en landschap. *Voor delen van de PEHS in de strandvlakte en de binnenduintrand, de bollenconcentratiegebieden, hebben wij prioriteit gegeven aan het landbouwbelang [Streekplan Noord-Holland-Noord, pag. 55].*

Het streekplan Noord-Holland-Zuid behandelt de landbouw in het kustzonegebied uitgebreider dan de streekplannen van Noord-Holland-Noord en Kennemerland. In het streekplan Noord-Holland-Zuid komt het belang van schoon kwelwater (vanuit de duinen naar de binnenduintrand) en de afweging om dit in te zetten voor natuur of landbouw aan bod: *In de huidige situatie is het beleid allereerst meer gericht op het terugdringen van de mogelijke overlast van dit water voor de tuinbouw, bollenteelt en het wonen, dan op het benutten van de kansen die de aanwezigheid van het water voor natuur biedt [Streekplan Noord-Holland-Zuid, pag. 20].*

Verder valt een groot deel van de kustzone in het streekplangebied Noord-Holland-Zuid binnen de Groene Contour, waardoor er restricties gelden voor de vestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen en glastuinbouwbedrijven. Ook gelden er restricties voor het projectmatig uitoefenen van de permanente bloembollenteelt. In de consolideringsgebieden⁶ van de binnenduintrand staat het behoud van het areaal grasland voorop en gelden restricties voor de landbouw.

Het streekplan Kennemerland spreekt over de gebieden Heemskerkerduin, het agrarisch gebied langs de duinzoom en de Binnenduintrand-Zuid als agrarisch productiegebied. In deze gebieden wil de provincie de agrarische functie behouden, waarbij deze functie wordt ingepast in een natuur- en landschapsfunctie.

⁶ Dit zijn waardevolle graslanden, die een bijzondere betekenis hebben voor natuur, landschap, cultuurhistorie, bodem en waterhuishouding. Het gaat om de noordelijke graslanden tussen Castricum, Heemskerk en Uitgeest (Duinpolders)

Verkeer en vervoer

Het streekplan Noord-Holland-Noord behandelt de bereikbaarheid van de kustzone in relatie tot het recreatieverkeer. Er wordt vooral gekeken naar de bereikbaarheid van de kustgemeenten. De provincie geeft aan dat het gevaar dreigt dat, als gevolg van het toenemend recreatieverkeer, de verkeers- en parkeerproblematiek in de kustgemeenten Bergen, Egmond en Schoorl zal toenemen. Als maatregelen worden genoemd: de uitbreiding van recreatievoorzieningen in het stedelijk gebied om de druk op de kust te verminderen en een overstapplaats van autoverkeer naar openbaar vervoer. Met betrekking tot het vliegveld Texel wordt nog genoemd: *Toename van het aantal vliegbewegingen is in verband met de omliggende natuur- en stiltegebieden ongewenst* [Streekplan Noord-Holland-Noord, pag. 77].

Ook de streekplannen Noord-Holland-Zuid en Kennemerland richten zich met name op de bereikbaarheid van de kust. De bereikbaarheid van de kust met de auto en het openbaar vervoer wordt als een belangrijk aandachtspunt gezien. Maatregelen om de automobilititeit van recreanten terug te dringen worden gestimuleerd. Er worden in het streekplan Kennemerland een aantal maatregelen genoemd, zoals een recreatie transferium bij Haarlem-Spaarnwoude, een light-railverbinding vanaf station Zandvoort en een recreatief wandel- en fietsnetwerk. Het streekplan Noord-Holland-Zuid noemt als maatregelen de aanleg van specifieke businfrastructuur en de inzet van lightrail tussen Haarlem-Zandvoort.

Defensie

In het streekplan Noord-Holland-Noord wordt beschreven dat militaire activiteiten strijdig zijn met de natuurfuncties van het Waddenzeegebied. *De betrokken provincies dringen er bij het Rijk op aan, de militaire oefeningen in het Waddenzeegebied via een gefaseerd programma te beëindigen* [Streekplan Noord-Holland-Noord, pag. 81]. Verder streeft de provincie naar concentratie van de militaire activiteiten om de beperkingen voor andere belangen (zoals recreatie, scheepvaart en visserij) zo veel mogelijk terug te dringen.

Scheepvaart

Scheepvaart komt in het streekplan Noord-Holland-Noord slechts aan bod in de volgende passage: *De positie van de Helderse haven moet waar mogelijk worden versterkt, bijvoorbeeld door ontwikkeling met het oog op vrachtverkeer over water (vooral van agrarische producten) en groot onderhoud aan boorplatforms* [Streekplan Noord-Holland-Noord, pag. 52].

In het streekplan Kennemerland staat de volgende verwijzing naar de scheepvaart in de kustzone: *De toegankelijkheid tot zee bij IJmuiden kan worden vergroot door de aanleg van een (tweede) grote zeesluis* [Streekplan Kennemerland, pag. 105].

Recreatie en toerisme

De doelstelling voor Noord-Holland-Noord is de ontwikkeling van de Noordzeekust tot een vakantiebestemming voor een bredere periode van het jaar. Hierbij zijn de maatregelen gericht op kwaliteitsverbetering van de badplaatsen. Absolute voorwaarde is dat de veiligheid van de kust en waardevolle duingebieden niet worden aangetast. De mogelijkheden tot vergroting van de toeristische betekenis van Texel worden beperkt door de noodzaak natuur en landschap te beschermen. Zoals al eerder aangegeven wordt er in dit streekplan ook uitgebreid aandacht besteed aan de bereikbaarheid van de kust in verband met recreatieverkeer. Voor de uitwerking van maatregelen op het gebied van watersport wordt verwezen naar het Interprovinciaal Watersportplan voor de Waddenzee.

Ook het streekplan Noord-Holland-Zuid richt zich met name op de ontwikkeling van de badplaatsen. Om de druk op het kust- en duingebied te verminderen moeten nieuwe recreatievoorzieningen zo dicht mogelijk bij de steden die niet direct aan de kust liggen worden gesitueerd. Aan de verdere (recreatieve) ontwikkeling van het Kennemerstrand wordt uitdrukkelijk de voorwaarde verbonden dat er duidelijke garanties moeten zijn voor de veiligheid bij extreme stormen en hoog water.

Ook het streekplan Kennemerland geeft aan dat de recreatievoorzieningen zo dicht mogelijk bij de stad moeten worden geconcentreerd in verband met de druk op de kust. Verder worden er in dit streekplan kansen gezien voor de recreatie door een relatie te leggen tussen de cultuurhistorie en de Noordzeekust.

Energievoorziening

In het streekplan Noord-Holland-Noord wordt wat betreft energievoorziening gesproken over de aanleg van leidingen en boringen. De paragraaf die gaat over deze onderwerpen is in de partiële herziening (2001) aangepast t.o.v. de oorspronkelijke tekst van het streekplan. In de tekst staat onder andere dat bij de aanleg van nieuwe leidingen die nodig zijn voor gas- of oliewinning op de Noordzee en de Waddeneilanden natuurgebieden zoveel mogelijk moeten worden gemedend en dat de leidingen bij voorkeur moeten worden gebundeld. Opsporing en winning van diepe delfstoffen zijn in de niet in concessie uitgegeven delen van de Waddenzee niet toegestaan en ook de kustzone van de Noordzee en de duingebieden worden in beginsel gevrijwaard van booractiviteiten. Het beleid ten aanzien van opsporing en winning van diepe delfstoffen in de wel in concessie uitgegeven delen, zou nader worden geconcretiseerd in het Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzegebied. De provincie geeft aan dat het opsporen en winnen van diepe delfstoffen geen activiteiten zijn die van nature passen in het Waddenecosysteem.

Ook in het streekplan Kennemerland wordt gesproken over het bij voorkeur bundelen van leidingen en het achterwege laten van boringen in de duingebieden en het gedeelte van de Noordzee dat binnen de Ecologische Hoofdstructuur valt. Het streekplan Noord-Holland-Zuid gaat hierin verder door alle boringen in de aangewezen natuurgebieden en milieubeschermingsgebieden te verbieden. De winning van olie en gas moet in principe in de gehele kustzone achterwege blijven vanwege de grote gevolgen die calamiteiten kunnen hebben.

Werkgelegenheid

Alleen in het streekplan Noord-Holland-Noord komt werkgelegenheid in relatie tot de kust kort aan bod. *Een deel van de werkgelegenheid bij defensie staat door rijksmaatregelen onder zware druk. Vervangende werkgelegenheid zou gevonden kunnen worden in recreatie en toerisme, handel en dienstverlening, onder andere in bloembollenproducten en uitbreiding van de offshore* [Streekplan Noord-Holland-Noord, pag. 51].

Maatschappelijk en cultureel bestel in de lokale gemeenschappen

Wonen

In zowel het streekplan Noord-Holland-Zuid als het streekplan Kennemerland wordt aangegeven dat de provincie de bestaande landgoederen en buitenplaatsen wil behouden, maar dat verdere bebouwing van de kustzone is uitgesloten.

Waterkering

In zowel het streekplan Noord-Holland-Zuid als het streekplan Kennemerland wordt beschreven dat de veiligheid restricties met zich mee brengt voor bebouwing en recreatieve ontwikkeling. In beide streekplannen wordt het belang van acties in verband met de zeespiegelstijging aangeduid.

Om de veiligheid van de kustzone te garanderen is uitbreiding van de bebouwing binnen de begrenzing van de waterkering niet gewenst. ... Uit de nog uit te brengen kustnota Noord-Holland zal moeten blijken welke (aanvullende) acties nodig zijn voor verbetering van de kwaliteit van de kust mede in verband met de zeespiegelstijging. ... De zeeverende functie van de duinen dient te worden gegarandeerd [Streekplan Kennemerland pag. 29, 32].

Maatregelen voor het oplossen van de problematiek van de zeespiegelstijging moeten passen bij het grootschalige, dynamische en natuurlijke karakter van het gebied (dynamisch kustbeheer)... Aan de verdere (recreatieve) ontwikkeling van het Kennemerstrand verbinden wij de voorwaarde dat er duidelijke garanties moeten zijn voor de veiligheid bij extreme stormen en hoog water. Wij vinden het wenselijk dat er onderzoek plaatsvindt naar het huidige veiligheidsniveau van het hoogoverterrein en havengebied en de mogelijkheden om het gebied op termijn een wettelijke bescherming tegen overstroming te geven [Streekplan Noord-Holland-Zuid pag. 35 en 134].

Open landschap voor ontspanning en esthetische doeleinden in de toekomst

Cultuurhistorische en archeologische waarde

In het streekplan Kennemerland worden de open strandvlakten aangeduid als belangrijk dragend onderdeel van de algehele cultuurhistorische waarde van het gebied, die open moeten blijven. In het streekplan Noord-Holland-Zuid wordt vanuit cultuurhistorie o.a. ingezet op de ontwikkeling van de culturele verbindingzone de Kennemerzoom. Dit wordt verder uitgewerkt in de integrale gebiedsuitwerking Kennemerzoom.

Landschappelijke waarde/kwaliteit

Voor de binnenduinrand, strandwallen, -vlakten streeft het streekplan Noord-Holland-Noord naar handhaving en verdere ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten. Grote delen van deze gebieden vallen binnen de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Het beleid richt zich op behoud en versterking van de voor dit gebied kenmerkende ruimtelijke elementen (o.a. de overgang van duinen naar strandvlakte, openheid, reliëf, waterlopen, dijken en kaden).

De ontwikkeling van de kustzone tot een samenhangend en aaneengesloten gebied met een hoge natuur- en landschapswaarde staat voorop in het streekplan Noord-Holland-Zuid. Het bestaande graslandareaal in de strandvlakten moet in stand blijven en ook het kenmerkende patroon van geulen en wallen in de strandvlakten (binnendelta) dient behouden te blijven.

Afwisseling open-gesloten landschap

In het streekplan Noord-Holland-Noord wordt grote waarde gehecht aan het behoud van de contrasten tussen de open graslandpolders in de vroegere strandvlakten en de beplante, bebouwde en daardoor besloten strandwallen en de binnenduinrand. Handhaving van het open karakter is het uitgangspunt voor de binnenduinrand, strandwallen en -vlakten. Behoud van een levensvatbare agrarische bedrijfsvoering (melkveehouderij) wordt hiervoor als essentieel gezien.

Het streekplan Noord-Holland-Zuid benadrukt de verschillen tussen open strandvlakten en verdichte strandwallen en de binnenduinrand. Er worden geen specifieke doelen geformuleerd.

Integriteit van het ecosysteem en het duurzame beheer van de levende en niet-levende hulpbronnen van zowel het zee- als het landgedeelte van het kustgebied

Natuur en ecologie

In het streekplan Noord-Holland-Noord worden de duinen aangemerkt als natuurgebied. Grote delen van de binnenduinrand, strandwallen en -vlakten vallen binnen de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Doelstelling is de verdere ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten. Maatregelen richten zich op deze "verdere" ontwikkeling van natuur. Natuurbedreigende activiteiten in de Waddenzee moeten worden geweerd. Hoofddoel voor het waddengebied is de instandhouding en bescherming van dit gebied en de aangrenzende strook Noordzee als samenhangend natuurgebied. Het beleid voor de duinen en de Noordzeekust is gericht op herstel en ontwikkeling van een gevarieerd en natuurlijk karakter, op basis van natuurlijke processen als kustvorming en verstuiving. Daarnaast wil de provincie de ontwikkeling van natuur en landschap bevorderen. In totaal zal 1.550 ha landbouwgrond als natuurontwikkelingsproject worden begrensd. Op termijn zullen deze gebieden aan het agrarisch gebruik worden onttrokken en als natuurgebied worden ingericht. Het gaat hierbij vooral om natuurontwikkeling in de binnenduinrand en binnendijs langs de grote wateren en om de inrichting van verbindingzones tussen natuurgebieden.

In het streekplan Kennemerland wordt het beleid op het gebied van natuur en ecologie ook bepaald door de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Het beleid in het streekplan Noord-Holland-Zuid wordt bepaald door de Groene Contour waarbinnen vrijwel de gehele kuststrook valt. In beide streekplannen is de volgende passage opgenomen: *Een groot deel van het duingebied is aangewezen als Natuurbeschermingswetgebied. Om de overige duinen te beschermen zijn wij er voorstander van om de duingebieden, die nu nog niet onder de Natuurbeschermingswet vallen, aan te wijzen als natuurmonument* [Streekplan Kennemerland, pag. 57, Streekplan Noord-Holland-Zuid, pag. 110].

Afvalbeheer

Het streekplan Noord-Holland-Noord spreekt kort over afvalbeheer met betrekking tot lozingen in de Waddenzee en Noordzee en over het storten van slib in de regio Den Helder: *De totale vracht aan stoffen die direct in de Noordzee terechtkomen, moet worden beperkt tot hoeveelheden die een verwaarloosbaar risico opleveren voor het functioneren van het watersysteem* [Streekplan Noord-Holland-Noord, pag. 34].

Wij zullen bevorderen dat de natuurgebiedfunctie van de Waddenzee niet negatief wordt beïnvloed door directe en indirecte lozingen. ... In de regio Den Helder moet een locatie worden gevonden voor de stort van havenslib uit die stad en vervuild slib uit de regio Kop van Noord-Holland. [Streekplan Noord-Holland-Noord, pag. 77].

In het streekplan Kennemerland wordt een MER-onderzoek van Rijkswaterstaat genoemd voor het verwerken en/of storten van zoute baggerspecie. Het streekplan Noord-Holland-Zuid geeft alleen aan dat afvalstort binnen de Groene Contour niet is toegestaan.

Drinkwatervoorziening

Voor de drinkwaterfunctie van de duinen wordt in het streekplan Noord-Holland-Noord de volgende doelstelling geformuleerd: *de onttrekking van natuurlijk grondwater zal worden verminderd, waardoor de hydrologische gradiënt (kwel) zich kan herstellen* [Streekplan Noord-Holland-Noord, pag. 33].

De streekplannen Noord-Holland-Zuid en Kennemerland noemen ook de drinkwaterfunctie in de duinen. Hier wordt de grondwaterkwaliteit beschermd voor de waterwinning. Beide streekplannen hebben als doel het terugbrengen van de waterwinning, waarbij het streekplan Noord-Holland-Zuid specifieke gebieden noemt waar de drinkwaterwinning zal worden beperkt.

Duurzame energievoorziening

Het streekplan Noord-Holland-Noord beschrijft de restricties voor het plaatsen van windturbines in de Waddenzee, voor de Waddenzee kust en langs de oude landkusten. In de Waddenzee is toepassing van windenergie om redenen van landschap en natuur niet toegestaan.

Het streekplan Noord-Holland-Zuid geeft de beperkingen binnen de Groene Contour aan voor het plaatsen van windturbines en beschrijft algemeen wat de voorkeursgebieden voor plaatsing zijn. In het streekplan Kennemerland geeft de provincie aan het initiatief van het Rijk tot een grootschalige proef met een buitengaatse turbinelocatie te steunen.

Delfstoffenwinning

Het streekplan Noord-Holland-Noord beschrijft de beperkingen voor de winning van schelpen, klei en zand in de Waddenzee als volgt:

In de Waddenzee moet de winning van schelpen worden beperkt tot de randen van de vaargeulen om verstoring van foeragerende vogels te voorkomen. Incidentele winning van klei voor dijkbouw moet in de Waddenzee zo veel mogelijk plaatsvinden buiten de voedselgebieden voor vogels en vissen. Wegens negatieve effecten op milieu en kustveiligheid wordt gestreefd naar beperking van zandwinning in de westelijke Waddenzee [Streekplan Noord-Holland-Noord, pag. 81].

In het streekplan Noord-Holland-Noord wordt aangegeven dat de winning van zand in de westelijke Waddenzee na 1 januari 1994 wordt teruggebracht tot datgene wat nodig is voor het noodzakelijke waterstaatkundige onderhoud. In de Noordzee geldt de beperking dat binnen een afstand van 20 km uit de kust, dan wel in gebieden van minder dan 20 meter diep, geen zand mag worden gewonnen, behalve in de vaargeul.

Het streekplan Noord-Holland-Zuid geeft aan dat ontgroningen ten behoeve van delfstoffenwinning niet zijn toegestaan binnen de Groene Contour.

In het geval van afgelegen kustgebieden: hun volledige opnemings in Europa als geheel

Samenhang met andere regio's

Behalve een verwijzing naar het Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzee (IBW) komt dit onderwerp verder niet aan bod in de bestudeerde streekplannen.

4.3 Samenhang

In de onderstaande tabel wordt aangegeven welke onderwerpen in de verschillende streekplannen in samenhang behandeld worden. De drie streekplannen zijn als volgt in de tabel weergegeven: streekplan Noord-Holland-Noord (1), streekplan Noord-Holland-Zuid (2) en streekplan Kennemerland (3).

Tabel 4-1: Samenhang tussen onderwerpen binnen de provincie Noord-Holland

Vis	Bed	Land	Ver	Def	Sch	Rec	Ene	Wer	Won	Wat	Ext	Reg	Cul	Lan	Div	Afw	Nat	Kwa	Afv	Dri	Beh	Duu	Vor	Sam	NOORD-HOLLAND	
				1																					Vis	Visserij
										1							1,3								Bed	Bedrijvigheid
														1			1								Lan	Landbouw
						1,3								1			1,3								Ver	Verkeer en vervoer
				1	1												1								Def	Defensie
								1,3	3	1,2			1,3	1,3			1,3								Sch	Scheepvaart
														3			1								Rec	Recreatie en toerisme
									3					3											Ene	Energievoorziening
										2				2,3			3								Wer	Werkgelegenheid
																	1								Won	Wonen
																									Wat	Waterkering
																									Ext	Externe veiligheid
																									Reg	Regionale ontwikkeling
																									Cul	Cultuurhistorie en archeologie
																	1,2,3					1			Lan	Landschappelijke waarde
																									Div	Diversiteit landschap
																									Afw	Afwisseling open-gesloten landschap
																				1		1			Nat	Natuur en ecologie
																									Kwa	Waterkwaliteit
																									Afv	Afvalbeheer
																									Dri	Drinkwatervoorziening
																									Beh	Beheer van hulpbronnen
																									Duu	Duurzame energievoorziening
																									Vor	Vormen van duurzaam beheer
																									Sam	Samenhang met andere regio's

1) Streekplan Noord-Holland-Noord, 2) Streekplan Noord-Holland-Zuid (ontwerp) en 3) Streekplan Kennemerland

Natuur en ecologie worden in de drie behandelde streekplannen voor Noord-Holland in samenhang besproken met de landschappelijke waarde. In het streekplan van Noord-Holland-Noord wordt aangegeven dat de landschappelijke en ecologische samenhang in de duinen en de binnenduinrand moeten worden behouden. In het streekplan Noord-Holland-Zuid staat de ontwikkeling van de kustzone tot een samenhangend en aaneengesloten gebied met een hoge natuur- en landschapswaarde voorop. Het streekplan Kennemerland noemt de samenhang tussen een aantal onderwerpen (waaronder natuur en landschap) in de volgende zin: *In de Kustvisie IJmuiden wordt een aanzet gegeven voor de combinatie van (soms tegenstrijdige) functies wonen, werken, recreatie/toerisme en natuur/landschap* [Streekplan Kennemerland, pag. 128].

Natuur en ecologie worden in het streekplan Noord-Holland-Noord in verband gebracht met bedrijvigheid en recreatie en toerisme: *Hoofddoelstelling van het beleid is de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee en het aangrenzende deel van de Noordzee als natuurgebied. Binnen deze doelstelling zijn menselijke activiteiten met een economische en/of recreatieve betekenis mogelijk* [Streekplan Noord-Holland-Noord, pag. 34].

Daarnaast wordt aangegeven dat in de kuststrook van de kop van Noord-Holland mogelijkheden aanwezig zijn om in te spelen op de behoefte aan uitbreiding van het verblijfsrecreatief aanbod in combinatie met openluchtrecreatie en natuurbouw. Op grond van natuur- en landschapsoverwegingen acht de provincie herstructurering van bestaande recreatieterreinen in de kustgemeenten van Noord-Kennemerland nodig.

In het streekplan Noord-Holland-Noord staat dat de ontwikkeling van de landbouw moet worden afgestemd op de waarden van natuur en landschap. In het kader van de samenhang tussen afvalbeheer en natuur en ecologie wordt kort genoemd dat de natuurgebiedfunctie van de Waddenzee niet negatief mag worden beïnvloed door directe en indirecte lozingen. Verder moeten natuurgebieden zoveel mogelijk worden ontzien bij de aanleg van nieuwe leidingen voor de energievoorziening. Het streekplan geeft aan dat de aanleg van nieuwe fiets- en wandelpaden in het duingebied mogelijk is ter bevordering van de natuur- en landschapsbeleving. Deze paden moeten zo goed mogelijk in natuur en landschap worden ingepast. Het streekplan Kennemerland geeft in dit verband aan: *het is de vraag in hoeverre de bereikbaarheid op peil kan worden gehouden zonder de natuurwaarden van de duinen aan te tasten* [Streekplan Kennemerland, pag. 25].

Wonen, waterkering en landschappelijke waarde in relatie tot het kustgebied worden in het streekplan Noord-Holland-Zuid in verband met elkaar gebracht in de volgende passages: *Voor het kustfundament geldt bovendien dat daarin een landwaartse reservering met bouwrestricties wordt opgenomen, rekening houdend met een zeespiegelstijging voor de komende 200 jaar* [Streekplan Noord-Holland-Zuid, pag. 133]. *Aanleg van nieuwe landgoederen en buitenplaatsen is mogelijk als dit leidt tot verbetering van de ruimtelijke kwaliteit (stadsranden, saneringsgebieden).* [Streekplan Noord-Holland-Zuid, pag. 35]

In alle drie de behandelde plannen van de provincie Noord-Holland komt de samenhang tussen recreatie en verkeer en vervoer aan bod. Het gaat hierbij om de bereikbaarheid van de kust in relatie tot het recreatieve verkeer. In het streekplan Kennemerland worden recreatie en cultuurhistorie met elkaar in verband gebracht; *Kansen voor het toerisme in Zuid-Kennemerland ontstaan door verband te leggen tussen cultuurhistorie en de Noordzeekust* [Streekplan Kennemerland, pag.31]. In het streekplan Noord-Holland-Noord komt dit verband in de volgende passage naar voren: *In gebieden waar belangen van natuur, landschap en/of cultuurhistorie zich hiertegen verzetten, staan wij kamperen bij de boer in principe niet toe* [Streekplan Noord-Holland-Noord, pag. 65]. Het gaat hierbij onder andere om kwetsbare delen van Texel en de binnenduintrandzone.

De samenhang tussen recreatie en waterkering wordt in het streekplan Noord-Holland-Zuid als volgt aangestipt: *Aan de verdere (recreatieve) ontwikkeling van het Kennemerstrand verbinden wij de voorwaarde dat er duidelijke garanties moeten zijn voor de veiligheid bij extreme stormen en hoog water* [Streekplan Noord-Holland-Zuid, pag. 134]. In het streekplan Noord-Holland-Noord wordt de samenhang als volgt weergegeven: *Menselijke ingrepen in de kustzone van de Noordzee die een positieve bijdrage kunnen leveren aan het hiervoor weergegeven beleid t.a.v. recreatie, worden positief tegemoet getreden. Wel hanteren wij hierbij als absolute voorwaarde dat de veiligheid van de kust niet wordt aangetast* [Streekplan Noord-Holland-Noord, pag. 58].

In het streekplan Noord-Holland-Noord wordt aangegeven dat militaire activiteiten beperkingen opleggen aan andere belangen, zoals recreatie, scheepvaart en visserij. Daarnaast concludeert de provincie dat de militaire activiteiten in het Waddenzeegebied strijdig zijn met de hoofddoelstelling voor dat gebied. *De betrokken provincies dringen er bij het Rijk op aan, de militaire oefeningen in het Waddenzeegebied via een gefaseerd programma te beëindigen* [Streekplan Noord-Holland-Noord, pag. 82].

Het streekplan Noord-Holland-Noord geeft aan dat duurzame energievoorziening in de vorm van windturbines zowel langs de landkusten als in het waddengebied niet mogelijk is vanwege landschaps- en natuurwaarden.

Meer gedetailleerde informatie is opgenomen in bijlage D.

4.4 Compleetheit onderwerpen uit de EU-aanbeveling

Economische mogelijkheden en werkgelegenheid

Voor de onderwerpen bedrijvigheid, landbouw, verkeer en vervoer, defensie, scheepvaart, recreatie en toerisme en energievoorziening worden doelen genoemd in het streekplan van Noord-Holland-Noord. Voor de onderwerpen bedrijvigheid, verkeer en vervoer, defensie,

recreatie en toerisme en energievoorziening worden naast doelen al expliciet maatregelen genoemd om de doelen te bereiken. De onderwerpen (kust)visserij en werkgelegenheid (laatste in samenhang met defensie) worden kort genoemd.

De streekplannen van Noord-Holland-Zuid en Kennemerland noemen doelen voor de onderwerpen bedrijvigheid, energievoorziening, landbouw, verkeer en vervoer en recreatie en toerisme. Voor de laatste drie onderwerpen worden ook maatregelen genoemd. Er wordt in deze streekplannen geen aandacht besteed aan (kust)visserij, defensie en werkgelegenheid in relatie tot de kust. Het onderwerp scheepvaart wordt alleen kort genoemd. Voor het in uitvoering zijn van maatregelen wordt verwezen naar de Kustvisie IJmuiden en de integrale gebiedsuitwerking Kennemerzoom.

Maatschappelijk en cultureel bestel in de lokale gemeenschappen

In het streekplan Noord-Holland-Noord wordt geen expliciete aandacht besteed aan dit hoofddoel in relatie tot de kustzone.

In de streekplannen Noord-Holland-Zuid en Kennemerland komen de onderwerpen wonen en waterkering aan bod. Er worden in beide streekplannen doelen genoemd voor deze onderwerpen, het noemen van maatregelen beperkt zich tot het aanwijzen van bouwrestricties in verband met veiligheid. Externe veiligheid en regionale ontwikkeling worden niet genoemd in verband met de kustzone.

Open landschap voor ontspanning en esthetische doeleinden in de toekomst

Over de cultuurhistorische en archeologische waarde van de kustzone wordt niet gesproken in het streekplan Noord-Holland-Noord. Met betrekking tot de landschappelijke waarde en kwaliteit worden wel doelen genoemd, maar nog geen maatregelen. Hierbij komen ook diversiteit en de afwisseling tussen open en gesloten landschap aan de orde.

In de streekplannen van Noord-Holland-Zuid en Kennemerland worden doelen genoemd voor de onderwerpen cultuurhistorische en landschappelijke waarde. Cultuurhistorie komt met name aan bod in relatie tot het duinengebied. Voor de uitwerking van beide onderwerpen in maatregelen wordt verwezen naar de Kustvisie IJmuiden en de integrale gebiedsuitwerking Kennemerzoom.

Integriteit van het ecosysteem en het duurzame beheer van de levende en niet-levende hulpbronnen van zowel het zee- als het landgedeelte van het kustgebied

Grote delen van de binnenduinrand, strandwallen en –vlakten van Noord-Holland vallen binnen de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Hierdoor is er grote aandacht voor natuur en ecologie in het streekplan Noord-Holland-Noord, er worden doelen en maatregelen genoemd. Deze maatregelen zijn nog algemeen van aard, er wordt niet ingegaan op specifieke locaties e.d. Voor de onderwerpen afvalbeheer en duurzame energievoorziening (windenergie) worden een aantal doelen genoemd, nog niet uitgewerkt in maatregelen. De onderwerpen drinkwatervoorziening en vormen van duurzaam beheer worden slechts kort genoemd. Voor wat betreft delfstoffenwinning worden doelen genoemd (schelpen- en kleiwinning) en zijn al maatregelen in uitvoering (zandwinning). Waterkwaliteit en beheer van hulpbronnen komen niet aan bod in relatie tot de kustzone.

In de streekplannen Noord-Holland-Zuid en Kennemerland worden doelen genoemd voor de onderwerpen natuur en ecologie, drinkwatervoorziening, delfstoffenwinning en duurzame energievoorziening. Voor de uitwerking van maatregelen op het gebied van natuur en ecologie wordt verwezen naar de Kustvisie IJmuiden en de integrale gebiedsuitwerking Kennemerzoom. Het onderwerp afvalbeheer wordt kort genoemd, maar er worden geen specifieke doelen aangemerkt. Waterkwaliteit, vormen van duurzaam beheer en beheer van hulpbronnen komen niet aan bod in relatie tot de kustzone.

In het geval van afgelegen kustgebieden: hun volledige opneming in Europa als geheel

De samenhang van het Noord-Hollandse kustgebied met andere regio's wordt in geen van de behandelde streekplannen genoemd.

5 Inventarisatie en analyse provincie Zuid-Holland

5.1 Accenten kustgerelateerd beleid

Het kustgerelateerde beleid van de provincie Zuid-Holland is beschreven in drie verschillende streekplannen. Daarnaast is voor Zuid-Holland West ook het ontwerpstreekplan meegenomen.

Figuur 5-3: Streekplanregio's van de provincie Zuid-Holland

Het streekplan Zuid-Holland West (1997) legt het accent vooral op recreatie en toerisme, landschappelijke waarde/kwaliteit, natuur en ecologie en de drinkwatervoorziening en de onderlinge samenhang tussen deze onderwerpen [B].

In relatie tot het kustzone beleid noemt het ontwerpstreekplan van Zuid-Holland West (2003) de toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot de te verwachten klimaatsveranderingen, bodemdaling en zeespiegelstijging. Het ontwerpstreekplan legt hierbij de nadruk op de veiligheid van mens en omgeving [O].

In het streekplan van Zuid-Holland Rijnmond (1996) legt de provincie in relatie tot de kustzone de grootste nadruk op natuur en ecologie.

Het accent van het kustgerelateerde beleid ligt in het streekplan van Zuid-Holland Zuid (2000) op de onderwerpen natuur en ecologie, drinkwatervoorziening en recreatie en toerisme en de onderlinge samenhang van deze onderwerpen.

5.2 Bespreking van de onderwerpen

Economische mogelijkheden en werkgelegenheid

Visserij

In het streekplan Zuid-Holland West wordt alleen genoemd dat de visserij en de badplaatsfunctie kenmerkend is voor Katwijk.

In het streekplan Zuid-Holland Zuid komt de visserij kort aan bod:

In het Integraal Beleidsplan Voordelta zijn voor de kustzone van Voorne, Goeree, Schouwen en Walcheren regels gesteld aan bodemberoerende visserij. De schelpdiervisserij is in het Voordeltagebied bijna geheel verdwenen [streekplan Zuid-Holland Zuid, pag. 94].

Bedrijvigheid

Het ontwerpstreekplan Zuid-Holland West geeft aan dat er voor de haven van Scheveningen wordt onderzocht of containerfuncties kunnen worden verplaatst naar Rotterdam. Dit zou overlast in de Haagse agglomeratie beperken en ruimte opleveren voor de (verdere) ontwikkeling van andere havenfuncties, zoals een zeejachthaven. Deze ontwikkeling moet passen bij zeewaartse versterking van de zeewering en de ontwikkeling van de Delflandse kust.

Zuid-Holland Rijnmond vermeldt in het streekplan dat het Havenplan 2010 als een van de strategische doelen heeft uitbreiding van de distributiefunctie in het havengebied om de toegevoegde waarde van de ladingenstroom te vergroten. Inmiddels wordt het ROM-onderzoeksproject Maasvlakte II uitgevoerd met als doel versterking van de regionale en nationale economie door middel van landaanwinning. Hiermee moet de realisatie van zo'n 2000 ha. haven- en industriegebied mogelijk worden.

Bedrijvigheid wordt in het streekplan Zuid-Holland Zuid marginaal genoemd: *Vanwege de relaties met West-Brabant, Antwerpen en het samenwerkingsverband tussen de havens van Rotterdam en Vlissingen zijn tevens de ontwikkelingen in Noord-Brabant en Zeeland van belang* [streekplan Zuid-Holland Zuid, pag. 19].

Landbouw

In het streekplan Zuid-Holland Zuid wordt voor de landbouw aangegeven dat deze last ondervindt van zoute kwel in het plangebied. Besloten wordt dat waar ondanks technische maatregelen de extreem zoute kwel leidt tot overschrijding van de chloridetolerantiegrens voor de landbouw op termijn beter kan worden ingezet op het ontwikkelen van ander duurzaam grondgebruik.

In het streekplan Zuid-Holland Rijnmond worden de uitbreidingsmogelijkheden voor glastuinbouwbedrijven op Voorne-Putten beschreven.

In het streekplan Zuid-Holland Zuid wordt aangegeven dat zoute kwel een mogelijk probleem kan zijn voor de landbouw. *Waar ondanks technische maatregelen de extreem zoute kwel leidt tot overschrijding van de chloride-tolerantiegrens voor de landbouw kan op termijn beter worden ingezet op het ontwikkelen van ander duurzaam grondgebruik* [Streekplan Zuid-Holland Zuid, pag. 109].

Verkeer en vervoer

Het bestaande streekplan van Zuid-Holland West geeft voor verkeer en vervoer aan dat de hoogwaardige openbaarvervoersverbinding de toeristische ontsluiting zal verbeteren en de provincie ziet graag versterking van de bestaande netwerken van weg, spoor en water.

Ten aanzien van verkeer en vervoer gaat het in het streekplan van Zuid-Holland Rijnmond over de versterking van de mainportfunctie. Een goede bereikbaarheid van de mainport Rotterdam is noodzakelijk voor de productie en distributiefunctie. In het streekplan wordt als doel genoemd: de vergroting van de capaciteit en kwaliteit van transport over water.

In het streekplan Zuid-Holland Zuid wordt de belasting van de wegen op Goeree-Overflakkee als gevolg van het drukke recreatieverkeer genoemd.

Scheepvaart

Streekplan Zuid-Holland Zuid geeft aan plannen te hebben voor tussenliggende Noordzeehavens bij Hoek van Holland en (op langere termijn) mogelijk de Maasvlakte. In het streekplangebied wordt dit niet voorzien.

In de andere streekplannen wordt dit onderwerp niet genoemd.

Recreatie en toerisme

In het streekplan Zuid-Holland West wordt aangegeven dat het beleid inzake de openluchtrecreatie zich zal blijven richten op kwaliteitsverbetering en uitbreiding van het huidige aanbod aan voorzieningen in en aan de rand van het stedelijk gebied. Het beleid in de duinen ten noorden en ten zuiden van Katwijk sluit aan op het beleid zoals dat aangegeven is voor de Duin- en Bollenstreek en Haaglanden. Dit betekent dat hier geen uitbreiding van

verblijfsrecreatie kan plaatsvinden, maar gestreefd wordt naar zoveel mogelijk benutten van de mogelijkheden voor natuurontwikkeling. Doel is het karakter van Katwijk als rustige familiebadplaats te handhaven. Op basis van een herinrichtingsplan wordt in het duingebied rond Meijndel gestreefd naar het terugdringen van het autobezzoek en het vergroten van de fiets- en wandelmogelijkheden. De recreatieve druk op de duinen vanuit het stedelijk gebied zal door het scheppen van nieuwe voorzieningen dichterbij het stedelijk gebied opgevangen moeten worden.

Het ontwerpstreekplan Zuid-Holland West geeft aan dat de kustgemeenten primair zijn aangewezen om de gewenste toeristische versterking van de streek te accommoderen. De congresfunctie kan worden uitgebouwd maar structurele uitbreiding van de verblijfsrecreatie en een grootschalige natuurontwikkeling in de binnenduinrand is niet gewenst. Bij de Delflandse kust kan er in samenhang met nieuwe natuur worden gewerkt aan toeristische en recreatieve functies. Aan de noord- en zuidkant van dit gedeelte zowel bij Hoek van Holland, als bij Kijkduin, zijn er kansen voor verdere recreatieve en toeristische ontwikkelingen. *Recreatie en andere vormen van ruimtegebruik zullen in verschillende situaties ondergeschikt blijven aan de technische eisen van de zeewering* [ontwerpstreekplan Zuid-Holland West, pag. 124].

Het streekplan Zuid-Holland Rijnmond geeft uitbreiding aan voor recreatie en toerisme en natuur en ecologie: *Het ROM-onderzoeksproject Maasvlakte II voorziet in de ontwikkeling van zo'n 750 ha natuur- en recreatiegebied* [streekplan Zuid-Holland Rijnmond, pag. 53]. Daarnaast wordt aangegeven dat de recreatieve inrichting van de landtong bij Rozenburg na de realisering van de stormvloedkering in de waterweg hernieuwd ter discussie gebracht zal worden.

Het streekplan van Zuid-Holland Zuid geeft aan dat de voor recreatie en toerisme in het Integraal Beleidsplan Voordelta aangegeven recreatiezonering hierin is overgenomen. Voor het noordelijk deel van de Brouwersdam (accent natuurgebied) is enige bijsturing van de recreatie noodzakelijk. De stranden aan de Grevelingen, zoals bij De Punt, aan de binnenzijde van de Brouwersdam en aan de Grevelingendam, hebben een aanvullende recreatieve functie. In mindere mate geldt dit ook voor de stranden aan het Haringvliet, zoals het Quackstrand en Hellegatsplein-Oost. Deze stranden zijn in beheer bij de Natuur- en Recreatieschappen Grevelingen en Haringvliet. Het provinciaal Fietspadenplan zal zorg dragen voor vooral regionale paden voor recreatief fietsverkeer.

Energievoorziening

In het ontwerpstreekplan Zuid-Holland West wordt de energievoorziening genoemd in de volgende context:

In de planperiode worden geen grote nieuwe winningen verwacht, afgezien van incidentele proefboringen. Een MER-procedure is aan de orde wanneer het voornemen bestaat in een gevoelig gebied te gaan boren. Op de streeklankaart is op grond van het Structuurschema Buisleidingen een ruimtelijke reservering voor een buisleidingstrook van Rijnmond naar Schiphol aangegeven [ontwerpstreekplan Zuid-Holland West, pag. 36].

In het streekplan Zuid-Holland Rijnmond wordt beschreven dat er een aanvraag loopt voor uitbreiding van de concessie Botlek, die geheel Voorne-Putten inclusief de Maasvlakte beslaat.

Maatschappelijk en cultuur bestel in de lokale gemeenschappen

Wonen

In het streekplan Zuid-Holland West wordt aangegeven dat in de kernen in de rijksbufferzones woningbouw slechts toegestaan is binnen de aangegeven ruimtelijke begrenzing. Verstedelijking in de duinen, in welke vorm dan ook, is niet toegestaan.

Het ruimtelijk beleid van de provincie is, in het ontwerpstreekplan Zuid-Holland West, gericht op verbetering van het woon- en leefmilieu in Zuid-Holland, door het verkrijgen van een stedelijke eenheid en het versterken van de groene en blauwe kwaliteiten in de tussenliggende gebieden. *De zeewering zal verantwoord moeten aansluiten op de bebouwing van Katwijk en moeten voldoen aan de eisen die worden gesteld vanuit de kustveiligheid* [ontwerpstreekplan Zuid-Holland West, pag. 79].

In het streekplan Zuid-Holland Rijnmond staat dat het tot beschermd natuurmonument aangewezen duingebied van Hoek van Holland-West niet mag worden bebouwd. Bij de mogelijk buitendijks te ontwikkelen bebouwing en infrastructuur moet, in nauw overleg met het Hoogheemraadschap Delfland, worden nagegaan op welke wijze de veiligheid tegen overstromen op vergelijkbaar niveau als de binnendijkse bebouwing kan worden gerealiseerd.

In het streekplan Zuid-Holland Zuid wordt aangegeven dat buitendijkse gebieden op Goeree-Overflakkee in principe niet bebouwd mogen worden.

Waterkering

In het streekplan Zuid-Holland West wordt beschreven dat de duinen een belangrijke functie hebben als zeewering (de zeereep heeft een primaire functie voor waterstaatsdoeleinden). Aangegeven wordt dat ingrepen en beheer zo goed mogelijk moeten worden afgestemd op de hoofdfunctie natuurwaarden en op de landschappelijke en recreatieve waarden.

In het ontwerpstreekplan Zuid-Holland West wordt aangegeven dat de veiligheid in het geding is bij de Delflandse kust en de badplaatsen Scheveningen, Kijkduin, Katwijk en Noordwijk. Mede als gevolg van klimaatsveranderingen zullen hoge waterstanden en extreme weersomstandigheden optreden, die in de komende vijftig jaar moeten leiden tot maatregelen. *Voor de zeewering is het zogenoemde kustfundament cruciaal en mag niet negatief door ingrepen worden beïnvloed* [ontwerpstreekplan Zuid-Holland West, pag. 33]. Voor deze verschillende plaatsen zijn verscheidene oplossingen en maatregelen aangegeven om de veiligheid van het achterliggende land te waarborgen, zoals het consolideren van de aanwezige kustverdediging en maatregelen aan de zeezijde van de duinen.

In het streekplan Zuid-Holland Zuid wordt aangegeven dat de verwachting is dat de zeewering (Goereese kust) gedurende de planperiode niet wezenlijk zal veranderen. In het kader van het project Bruisend Water is veiligheid een van de thema's die uitgewerkt wordt. De uitwerking van dit thema in concrete plannen en verordeningen biedt mogelijkheden voor natuurbouw, maar zal ook beperkingen opleggen aan in het bijzonder permanente bebouwing in de kustzone. *Het waterschap werkt momenteel aan een legger voor de zandige kustverdediging. Daarbij denkt ze aan een kernzone, beschermingszone en een buitenbeschermingszone. In deze zones zullen in aflopende zin beperkingen worden opgelegd, bijvoorbeeld aan bebouwing en dergelijke* [streekplan Zuid-Holland Zuid, pag. 109].

Open landschap voor ontspanning en esthetische doeleinden in de toekomst

Cultuurhistorische en archeologische waarde

In het streekplan Zuid-Holland West wordt de noord-zuidgerichte structuur van de duinen en de voormalige strandwallen en strandvlakten als belangrijk dragend onderdeel voor de verdere ontwikkeling van de streek gezien. Wat vermeden dient te worden is een verdere verdichting van de open strandvlakten, waardoor het onderscheid met de van oudsher bebouwde en beboste delen van de strandwallen vervaagt. Dit kan gerealiseerd worden door grondgebruik dat de openheid waarborgt, zoals grootschalige bollenteelt en veeteelt. *De nog aanwezige cultuurhistorische waarden moeten een planologische bescherming krijgen. Bescherming vanuit cultuurhistorische overwegingen is voor de Katwijkse boulevard noodzakelijk* [Streekplan Zuid-Holland West, pag.70]. Het beleid in het streekplan Zuid-Holland West is gericht op de bescherming van de cultuurhistorische waarden welke medebepalend zijn voor de ruimtelijke kwaliteit.

In het ontwerpstreekplan Zuid-Holland West worden de ontginningspatronen in het duingebied als een grote cultuurhistorische waarde gezien. De evenwijdig aan de kustlijn gelegen strandwallen zijn kenmerkend voor het gehele gebied, voor zover de strandwallen ongestoord zijn is er sprake van een grote archeologische potentie. Doel is het behoud en inpassing van de hoge archeologische waarden in o.a. de oude duinen en resterende strandwallen [O].

In het streekplan Zuid-Holland Zuid wordt het dijkenpatroon op Goeree-Overflakkee aangemerkt als cultuurhistorisch waardevol.

Landschappelijke waarde

In de streekplannen van Zuid-Holland West wordt de landschappelijke waarde van het duingebied van West-Nederland genoemd. In de kernen van de ecologische hoofdstructuur zijn gebiedsgericht (milieu)projecten gestart in het kader van het integraal buitengebiedenbeleid.

In de streekplannen van Zuid-Holland Rijnmond en Zuid-Holland Zuid komt de landschappelijke waarde van het kustgebied niet aan bod.

Diversiteit landschap

Het ontwerpstreekplan Zuid-Holland West geeft qua diversiteit van het landschap enerzijds de mainports Schiphol en Rijnmond aan en anderzijds de kust en het open landschap van het Groene Hart aan. *Zuid-Holland West is daardoor een divers en dynamisch gebied waar stedelijke en landelijke functies elkaar verdringen* [Ontwerpstreekplan Zuid-Holland West, pag. 11].

Afwisseling open-gesloten landschap

In het streekplan Zuid-Holland West wordt aangegeven dat verdere verdichting van de open strandvlakten, waardoor het onderscheid met de van oudsher bebouwde en beboste delen van de strandwallen vervaagt, dient te worden tegengegaan door grondgebruik dat de openheid waarborgt.

Integriteit van het ecosysteem en het duurzame beheer van de levende en niet-levende hulpbronnen van zowel het zee- als het landgedeelte van het kustgebied.

Natuur en ecologie

In het streekplan Zuid-Holland West wordt het duingebied benoemd als één van de belangrijkste natuurgebieden van Nederland welke in het beleid (planologisch) zijn beschermd. Er wordt gestreefd naar verbetering van de natuurwaarden in het duingebied, waarbij de relatie tussen duinen en achterland van belang is. Hierbij gaat het naast ruimtelijke en functionele aspecten zoals zoning recreatie en natuur, vooral ook om waterhuishoudkundige zaken. *In de kernen van de ecologische hoofdstructuur zijn gebiedsgericht (milieu)projecten gestart in het kader van het integraal buitengebiedenbeleid. De natuurwaarden in de duinen moeten verhoogd worden met waar mogelijk recreatief medegebruik, gekoppeld aan een adequate zoning en rekeninghoudend met de belangen van de drinkwatervoorziening [58].* Bezien zal worden in hoeverre eventuele verdere beperking van de grondwaterwinning in de duinen in combinatie met natuurontwikkeling mogelijk is.

In het ontwerpstreekplan Zuid-Holland West ligt het accent op natuurontwikkeling in de duinen en binnenduintrand en in een deel van het gebied in combinatie met drinkwaterwinning. Inzet is het gebiedseigen water uit de duinen vast te houden en te benutten voor natuurontwikkeling in de binnenduintrand. Om het gebiedseigen water beter te benutten, wordt een schoonwatercircuit gerealiseerd langs de binnenduintrand. Het opvangen duinwater wordt in de winterperiode naar de voorraadberging getransporteerd en in de zomerperiode in noordzuid-richting verdeeld. *Het realiseren van nieuwe natuurwaarden aan de zeezijde moet worden gecombineerd met ruimte voor wonen, werken, recreatie en toerisme aan de landzijde zoals ook opgenomen in het Integraal Ontwikkelingsplan Westland.* [Ontwerpstreekplan Zuid-Holland West, pag. 79].

In het streekplan Zuid-Holland Rijnmond wordt over natuur en ecologie het volgende vermeld: *Juist de aanwezige natuur- en landschapswaarden zo dicht tegen de stedelijke en industriële zones gelegen vragen een stringente voortzetting van het in voorgaande streekplannen aangegeven beleid met betrekking tot de instandhouding van de natuurgebieden* [Streekplan Rijnmond, pag. 64]. Het Rijk en de Provincie geven op de sectorkaart aan dat het gewenst is natuurontwikkelingsgebieden te ontwikkelen in de binnenduintrand van Voorne en de ecozone Berkel-Pijnacker. Aangegeven wordt dat in de provinciale milieuverordening onder meer regels zijn opgenomen over stiltegebieden. *Het ROM-onderzoeksproject Maasvlakte II voorziet de ontwikkeling van zo'n 750 ha natuur- en recreatiegebied* [Streekplan Zuid-Holland Rijnmond, pag. 53].

In het plangebied aanwezige grote wateren en buitendijkse gebieden behoren vrijwel alle tot de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland. Realisering van een (ruimtelijk) stabiele,

samenhangende en duurzame Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) blijft ook in het streekplan Zuid-Holland Zuid een belangrijk beleidsdoel. Deze gebieden, voorheen stiltegebieden geheten, zijn in de Provinciale Milieu Verordening (PMV) opgenomen.

Duingebieden en de grote wateren alsmede de polder Het Oudeland van Strijen vallen onder de PEHS. Deze gebieden en wateren zijn of worden aangewezen als speciale beschermingszones in het kader van de EG-Vogelrichtlijn en/of de EG-Habitatrichtlijn en/of als wetland van internationale betekenis in het kader van de Conventie van Ramsar. Dat betekent dat hier de instandhoudingverplichtingen, het voorzorgprincipe en het compensatiebeginsel conform beide richtlijnen van toepassing zijn of worden. Voor de Deltawateren zal worden ingezet op het vergroten van de natuurlijke veerkracht en, waar mogelijk, op het versterken van de samenhang binnen en tussen de afzonderlijke watersystemen. In verband met de schaarste aan natuur op IJsselmonde wordt gestreefd naar vergroting van het areaal natuurgebied.

Waterkwaliteit

Voor het provinciale beleid met betrekking tot waterkwaliteitsaspecten wordt er in de streekplannen van Zuid-Holland West en Zuid-Holland Rijnmond verwezen naar het Provinciale Waterhuishoudingsplan en de partiële herziening daarvan. In het streekplan van Zuid-Holland West wordt het volgende doel genoemd: *Het verbeteren van de waterhuishouding, aangezien de waterkwaliteit een van de belangrijkste drager is voor het totstandkomen van de natuur- en milieukwaliteit* [Streekplan Zuid-Holland West, pag. 39].

In het streekplan Zuid-Holland Zuid staat met betrekking tot de waterkwaliteit het volgende vermeld: *Op Flakkee is het oppervlaktewater 's winters brak door de forse zoute kwel; in het voorjaar slaat dit door het doorspoelen met zoet water van buitenaf snel om in een lager chlorideniveau. Daardoor is sprake van een instabiele situatie die voor natuur en milieu niet gewenst is en voor de landbouw het kritieke punt soms overschrijdt. Waar ondanks technische maatregelen de extreem zoute kwel leidt tot overschrijding van de chloride-tolerantiegrens voor de landbouw kan op termijn beter worden ingezet op het ontwikkelen van ander duurzaam grondgebruik* [Streekplan Zuid-Holland Zuid, pag. 109].

Afvalbeheer

In het streekplan Zuid-Holland Rijnmond is de volgende passage opgenomen: *In verband daarmee (stortlocatie voor de langere termijn, red.) moet in samenhang met de te verwachten uitbreiding van de Maasvlakte in het haven- en industriegebied ruimte vrijgehouden worden voor de verwerking en stort van afvalstoffen* [Streekplan Zuid-Holland Rijnmond, pag. 35].

Drinkwatervoorziening

Het streekplan Zuid-Holland West geeft aan dat bij het Rijk erop aangedrongen zal worden het gehele duingebied onder de werking van de Natuurbeschermingswet te brengen. Vervolgens behoeven gebieden waar grondwater ten behoeve van drinkwatervoorziening wordt gewonnen specifieke bescherming. In het plangebied wordt bezien in hoeverre eventuele verdere beperking van de grondwaterwinning in de duinen in combinatie met natuurontwikkeling mogelijk is. *Voor het duingebied tussen Den Haag en Katwijk is met het waterleidingbedrijf overeengekomen, dat in enkele delen de winning zal worden stopgezet* [Streekplan Zuid-Holland West, pag. 36]. Voor het bereiken van een aaneengesloten natuurgebied in de duinen en het bewerkstelligen van verweving van functies in de verbindingzone tussen de duinen en de Groenblauwe Slinger is onder andere de volgende speerpunt opgesteld: *Het starten van regeneratie in het duingebied door het opheffen en herinrichten van waterwinningsmiddelen* [Streekplan Zuid-Holland West, pag. 39]. *Ten behoeve van regeneratie van de duinen zal de waterwinning en infiltratie in Boerendel stopgezet worden* [Streekplan Zuid-Holland West, pag. 70].

Het ontwerpstreekplan Zuid-Holland West geeft aan dat de duinen in de Provinciale Milieuverordening zijn aangewezen als milieubeschermingsgebied voor stilte en grondwater. Deze gebieden zijn belangrijk voor de drinkwatervoorziening van West-Nederland. Voor het waterbeheer in de zone waar de duinen over gaan in het achterland is specifieke aandacht nodig. *Voor de Luchterduinen blijft het streven gericht op reductie van de grondwaterwinning. Hiervoor is een hydrologische bufferzone nodig als scheiding met het aangrenzende bollengebied* [Ontwerpstreekplan Zuid-Holland West, pag. 101].

Een voorwaarde die het streekplan Zuid-Holland Zuid aangeeft bij de inrichting van Hoge (voor zover niet opgehoogd) en Lage Nes, de Polder Het Buitenland en de Crezeepolder als natuurgebied is dat de huidige drinkwaterwinning mogelijk moet blijven. Ten behoeve van de drinkwaterwinning op Goeree wordt zoet water uit het Haringvliet via een defosfateringsinstallatie in de duinen geïnfilteerd.

Duurzame energie

Het Provinciaal Bestuur van Zuid-Holland heeft in een convenant met het Rijk aangegeven de productie van windenergie te zullen bevorderen. Daartoe zijn de Zuid-Hollandse streekplannen mogelijke grootschalige windmolenlocaties aangegeven voor een totaal productievermogen van 150mW. Twee mogelijke locaties in de kustzone/Rotterdamse regio zijn de Maasvlakte en het westelijke deel van de landtong Calandkanaal.

In het streekplan van Zuid-Holland Zuid worden specifieke zoeklocaties voor windenergie genoemd.

Delfstoffenwinning

In het plangebied Zuid-Holland Rijnmond dient zand uit zee gewonnen te worden ten behoeve van de ophoging van bouwlocaties en de aanleg van wegen en dijken. Indien het gebruik van zand uit zee tot ernstige verziltingsproblemen zou leiden, kan voor de ophoging van bouwlocaties zandwinning in de directe omgeving van de locatie overwogen worden.

In het streekplan Zuid-Holland Zuid wordt aangegeven dat het provinciaal beleid met betrekking tot de winning van ophoogzand is gericht op de winning van dit zand uit zee.

5.3 Samenhang

In de onderstaande tabel wordt aangegeven welke onderwerpen in de verschillende streekplannen in samenhang behandeld worden. De drie streekplannen zijn als volgt in de tabel weergegeven: streekplan Zuid-Holland Zuid (1), streekplan Zuid-Holland West (2) en streekplan Zuid-Holland Rijnmond (3).

Tabel 5-1: Samenhang tussen onderwerpen binnen provincie Zuid-Holland

Vis	Bed	Lan	Ver	Def	Sch	Rec	Ene	Wer	Won	Wat	Ext	Reg	Cul	Lan	Div	Afw	Nat	Kwa	Afv	Dri	Beh	Duu	Vor	Sam	ZUID-HOLLAND		
			3			3			3	4	3						1							3	Vis	Visserij	
																	3							3	Bed	Bedrijvigheid	
																	3	1								Lan	Landbouw
						1																			3	Ver	Verkeer en vervoer
																										Def	Defensie
																										Sch	Scheepvaart
										2,4				1			1,2,3									Rec	Recreatie en toerisme
																										Ene	Energievoorziening
																										Wer	Werkgelegenheid
																										Won	Wonen
														2			1,2									Wat	Waterkering
																										Ext	Externe veiligheid
																										Reg	Regionale ontwikkeling
																										Cul	Cultuurhistorie en archeologie
																	1									Lan	Landschappelijke waarde
																										Div	Diversiteit landschap
																										Afw	Afwisseling open-gesloten landschap
																		1		1,2						Nat	Natuur en ecologie
																										Kwa	Waterkwaliteit
																										Afv	Afvalbeheer
																										Dri	Drinkwatervoorziening
																										Beh	Beheer van hulpbronnen
																										Duu	Duurzame energievoorziening
																										Vor	Vormen van duurzaam beheer
																										Sam	Samenhang met andere regio's

1) Streekplan Zuid-Holland Zuid, 2) Streekplan Zuid-Holland West, 3) Streekplan Zuid-Holland Rijnmond en 4) Ontwerp Streekplan Zuid-Holland Zuid

Vooraf natuur en ecologie worden veel in samenhang met andere onderwerpen besproken. In het streekplan Zuid-Holland Rijnmond komt ook de relatie van bedrijvigheid met andere onderwerpen veel aan bod.

Natuur en ecologie worden in het streekplan Zuid-Holland Zuid in samenhang besproken met de onderwerpen visserij, recreatie en toerisme, waterkering, landschappelijke waarde, waterkwaliteit en drinkwatervoorziening. Hierbij wordt voornamelijk aangegeven dat de onderwerpen samenhangen of dat er afstemming moet komen tussen twee (of meerdere) onderwerpen.

In het streekplan Zuid-Holland Rijnmond wordt de samenhang tussen natuur en ecologie enerzijds en bedrijvigheid, landbouw en recreatie anderzijds besproken. Hierbij worden een aantal restricties genoemd die bepaalde functies aan elkaar opleggen.

In de streekplannen van Zuid-Holland West worden de relaties tussen natuur en ecologie en drinkwatervoorziening, waterkering en recreatie en toerisme genoemd. Hierbij gaat het met name om de afstemming tussen of combinatie van twee of meerdere functies.

Verkeer en vervoer en bedrijvigheid worden in de streekplannen Zuid-Holland West en Zuid-Holland Rijnmond in samenhang weergegeven. Het doel is versterking van de bestaande netwerken van weg, spoor en water. Het verkeer- en vervoersbeleid is gericht op het aanbieden van een systeem van transportmogelijkheden waarbij zo efficiënt mogelijk aan de verplaatsing- en transportbehoefte wordt voldaan.

De samenhang tussen bedrijvigheid en natuur en recreatie komt voort uit de ontwikkeling van 750 ha. natuur- en recreatiegebied in het kader van landaanwinning voor de tweede Maasvlakte.

Doelstelling voor het Rijnmondgebied is het versterken van het woon- en leefmilieu, wat beperkingen oplegt voor het onderwerp bedrijvigheid.

De samenhang tussen de onderwerpen bedrijvigheid en andere regio's wordt beschreven aan de hand van de sterke internationale positie van het haven- en industriegebied Rijnmond.

Het onderwerp waterkwaliteit wordt bij Zuid-Holland Zuid in samenhang genoemd met natuur en ecologie en landbouw in de volgende passage: *Op Flakkee is het oppervlaktewater 's winters brak door de forse zoute kwel; in het voorjaar slaat dit door het doorspoelen met zoet water van buitenaf snel om in een lager chlorideniveau. Daardoor is sprake van een instabiele situatie die voor natuur en milieu niet gewenst is en voor de landbouw het kritieke punt soms overschrijft* [Streekplan Zuid-Holland Zuid, pag. 109].

Meer gedetailleerde informatie is opgenomen in bijlage D.

5.4 Compleetheit onderwerpen uit de EU-aanbeveling

Economische mogelijkheden en werkgelegenheid

Het streekplan Zuid-Holland West [B] noemt visserij. Voor recreatie en toerisme worden doelen weergegeven met daarbij expliciete maatregelen. De onderwerpen bedrijvigheid, landbouw, defensie, scheepvaart, telecommunicatie, energievoorziening en werkgelegenheid worden, in relatie tot de kust, niet genoemd.

In het ontwerpstreekplan Zuid-Holland West [O] wordt aandacht besteed aan de onderwerpen energievoorziening en bedrijvigheid, voor de laatste worden doelen genoemd. Ook hier worden voor recreatie en toerisme doelen en maatregelen genoemd. De onderwerpen visserij, defensie, scheepvaart en werkgelegenheid worden, in relatie tot het kustzonebeleid, niet genoemd.

In het streekplan Zuid-Holland-Rijnmond worden er voor de onderwerpen bedrijvigheid, verkeer en vervoer en recreatie en toerisme doelen en expliciete maatregelen genoemd. Voor landbouw worden alleen doelen aangegeven. Energievoorziening wordt kort genoemd. De onderwerpen visserij, defensie, scheepvaart en werkgelegenheid komen niet aan bod in relatie tot de kust.

In het streekplan Zuid-Holland Zuid wordt de visserij kort genoemd, waarbij wordt verwezen naar het Integraal Beleidsplan Voordelta. De onderwerpen zeehavengebonden en kustgerelateerde industrie, verkeer en vervoer en scheepvaart worden wel behandeld, maar er worden geen doelen aangegeven. Voor de landbouw worden expliciete doelen aangegeven. De onderwerpen defensie, energievoorziening en werkgelegenheid worden niet genoemd in relatie tot de kust.

Maatschappelijk en cultuur bestel in de lokale gemeenschappen

Het streekplan Zuid-Holland West geeft voor het onderwerp waterkering doelen weer. Externe veiligheid en regionale ontwikkeling komen niet aan de orde in relatie tot de kust. In het ontwerpstreekplan Zuid-Holland West wordt veel aandacht besteed aan de waterkering, hiervoor worden doelen weergegeven met daarbij expliciete maatregelen. In relatie tot de kust worden de onderwerpen externe veiligheid en regionale ontwikkeling niet genoemd.

Streekplan Zuid-Holland Rijnmond geeft voor het onderwerp wonen enkele doelen weer in relatie tot het kustbeleid. Waterkering, regionale ontwikkeling en externe veiligheid wordt niet genoemd.

In het streekplan Zuid-Holland Zuid worden de onderwerpen wonen en waterkering in samenhang behandeld in de zin van veiligheid. De onderwerpen externe veiligheid en regionale ontwikkeling worden niet genoemd in relatie tot de kust.

Open landschap voor ontspanning en esthetische doeleinden in de toekomst

Het streekplan Zuid-Holland-West geeft doelen voor het onderwerp landschappelijke waarde/kwaliteit. In relatie tot de kust wordt cultuurhistorische en archeologische waarde genoemd. Het ontwerpstreekplan Zuid-Holland West geeft doelen weer voor de onderwerpen cultuurhistorische en archeologische waarde en de landschappelijke waarde/kwaliteit. De diversiteit van het landschap komt kort aan de orde.

In het streekplan Zuid-Holland-Rijnmond komen de onderwerpen landschappelijke waarde/kwaliteit, de cultuurhistorische en archeologische waarde en afwisseling open-gesloten landschap niet aan de orde.

In het streekplan Zuid-Holland-Zuid worden de cultuurhistorische en archeologische waarde genoemd. De onderwerpen landschappelijke waarde, diversiteit van het landschap en de afwisseling open-gesloten landschap komen niet aan de orde.

Integriteit van het ecosysteem en het duurzame beheer van de levende en niet-levende hulpbronnen van zowel het zee- als het landgedeelte van het kustgebied

In het streekplan Zuid-Holland West wordt er voor de onderwerpen natuur en ecologie en de drinkwatervoorziening doelen en maatregelen genoemd. De waterkwaliteit wordt alleen genoemd. De onderwerpen afvalbeheer, beheer van hulpbronnen, duurzame energievoorziening en vormen van duurzaam beheer worden niet genoemd in relatie tot het kustzonebeleid in beide streekplannen van Zuid-Holland West [O en B]. Daarnaast worden de onderwerpen waterkwaliteit en delfstoffenwinning niet behandeld in het ontwerpstreekplan [O]. Het ontwerpstreekplan Zuid-Holland West geeft voor de drinkwatervoorziening doelen weer.

In het streekplan van Zuid-Holland Rijnmond worden voor het onderwerp natuur en ecologie doelen en maatregelen genoemd in relatie tot de kust. Voor de onderwerpen duurzame energievoorziening, afvalbeheer en delfstoffenwinning worden doelen aangegeven. Geen aandacht wordt besteed aan de onderwerpen waterkwaliteit, drinkwatervoorziening, beheer van hulpbronnen en vormen van duurzaam beheer.

Voor de onderwerpen natuur en ecologie, duurzame energievoorziening en drinkwatervoorziening worden doelen en expliciete maatregelen genoemd in het streekplan Zuid-Holland Zuid. Waterkwaliteit en delfstoffenwinning in relatie tot het kustbeleid worden alleen genoemd. De onderwerpen afvalbeheer, beheer van hulpbronnen en vormen van duurzaam beheer worden niet genoemd.

In het geval van afgelegen kustgebieden: hun volledige opnemings in Europa als geheel

De samenhang van het kustgebied van Zuid-Holland met andere regio's wordt niet in de behandelde streekplannen genoemd.

6 Inventarisatie en analyse provincie Zeeland

6.1 Accenten kustgerelateerd beleid

De nadruk ligt in het streekplan van de provincie Zeeland (1997) op recreatie en toerisme (de toeristisch-recreatieve sector als economische motor van het kustgebied) en natuur en ecologie (hoogwaardige natuurbelangen in het kustgebied).

6.2 Bespreking van de onderwerpen

Economische mogelijkheden en werkgelegenheid

Bedrijvigheid

Er worden in het streekplan twee doelen genoemd op het gebied van zeehavengebonden bedrijvigheid, namelijk:

- *de planologische bescherming van de ontwikkelingsmogelijkheden van zeehavengebonden bedrijvigheid* [14] en
- *de primaire functie van de zeehaventerreinen dient te worden behouden* [23].

Verkeer en vervoer

Als doel wordt genoemd de regulering van het dagrecreatieve verkeer naar het strand. Hiervoor worden verschillende mogelijke maatregelen genoemd, o.a. de aanleg van transferia, het leiden van verkeersstromen naar stranden waar mogelijkheden zijn om grotere bezoekersstromen op te vangen en het vergroten van de attractiewaarde van deze gebieden. Verder wordt genoemd dat er mogelijkheden zijn voor ontwikkelingen op het gebied van goederenvervoer, met name in de havengebieden. In interprovinciaal verband (IPO-project STIGOWA) wordt een integraal kader geschapen voor het stimuleren van goederenvervoer te water.

Recreatie en toerisme

Het beleid is gericht op vernieuwing en verbreding van het aanbod en een eigen identiteit voor de badplaatsen, waarbij een aantal mogelijke maatregelen wordt genoemd, zoals het inspelen op de potenties voor de watersport of nieuwe potenties als bijvoorbeeld plattelandstoerisme. Er zal een gebiedsgerichte toekomstvisie voor de ontwikkelingszone West Zeeuwsch-Vlaanderen worden opgesteld. In Schouwen-West en Walcheren zal herstructurering van verouderingssituaties plaats moeten gaan vinden. Voor Schouwen-West is reeds gebiedsgericht beleid in de uitvoeringsfase. Tot slot wordt als doel genoemd dat het kustbeheer afgestemd dient te worden op het recreatief (mede) gebruik.

Maatschappelijk en cultureel bestel in de lokale gemeenschappen

Waterkering

Op het gebied van waterkering wordt genoemd dat de functies van de duingebieden dienen te worden behouden en dat het streven gericht is op integraal kustbeleid. De uitwerking hiervan dient meegenomen te worden in de gebiedsgerichte projecten en de ontwikkelingsvisie voor de Kust van West Zeeuwsch-Vlaanderen.

Externe veiligheid

In het streekplan geeft de provincie aan dat onderzocht moet worden hoe de risico's veroorzaakt door transport van gevaarlijke stoffen over de Westerschelde gereduceerd kunnen worden. Parallel daaraan vindt overleg plaats tussen rijk, provincie en betrokken gemeenten over de consequenties daarvan voor het ruimtelijk beleid.

Open landschap voor ontspanning en esthetische doeleinden in de toekomst

Landschappelijke waarde/kwaliteit

Het provinciaal landschapsbeleid is gericht op behoud en ontwikkeling van een karakteristiek Zeeuws landschapspatroom (o.a. de Deltawateren en de duinen). Openheid en natuurlijkheid dienen behouden te blijven. De gemeente Schouwen-Duiveland wordt gevraagd op basis van functionele relaties en cultuurhistorie een landschapsstructuur te ontwikkelen ter versterking van de landschappelijke identiteit.

Afwisseling open-gesloten landschap

De afwisseling tussen open en gesloten landschap wordt kort genoemd bij de indeling van het Zeeuwse landschap in een aantal typen, waarvan de Deltawateren en de duinen er twee van zijn:

Om te komen tot een aantal landschapstypen is gebruik gemaakt van een aantal ingangen: de grootschalige natuurlijke processen en patronen: de overgangen tussen land en water, klei en zand, zout en zoet, open en besloten. [46]

Integriteit van het ecosysteem en het duurzame beheer van de levende en niet-levende hulpbronnen van zowel het zee- als het landgedeelte van het kustgebied

Natuur en ecologie

Het grootste deel van de Zeeuwse kust wordt gekarakteriseerd als "ecologische ontwikkeling richtinggevend" waarbij de ontwikkeling is gericht op de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Zeeland. Behoud en versterking van de actuele ecologische waarden staan centraal. Op de tweede plaats gaat het om gebieden waar op termijn natuurontwikkeling wordt nagestreefd en waar potentiële ecologische kwaliteiten behouden dienen te blijven. Voor de Westerschelde is combinatie van functies uitgangspunt voor het beleid. De doelstelling is gericht op de natuurfunctie, waarbij de scheepvaartfunctie (inclusief ontwikkelingsmogelijkheden) van het gebied behouden blijven en dat er een goede uitgangssituatie ontstaat voor de ontwikkeling van de visserij en recreatiefunctie.

Waterkwaliteit

Het onderwerp waterkwaliteit wordt kort genoemd in relatie tot de openbare drinkwatervoorziening in o.a. Oranjestad en Haamstede. Deze gebieden zijn aangemerkt als grondwaterbeschermingsgebieden. Het beleid in deze gebieden is gericht op handhaven en veiligstellen van deze functie, waarbij de waterkwaliteit van belang is.

Drinkwatervoorziening

Het beleid in de drinkwaterwingebieden (grondwaterbeschermingsgebieden) is gericht op het handhaven en veiligstellen van deze functie. Hiervoor worden in het streekplan maatregelen geformuleerd, welke in de eerste plaats gericht zijn op het voorkomen van vestiging en uitbreiding van een aantal activiteiten zoals mestdepots, intensieve veehouderij en nieuwe verkeerswegen en in de tweede plaats op het stimuleren van activiteiten als geïntegreerde landbouw.

Duurzame energievoorziening

De taakstelling voor windenergie bedraagt in Zeeland 250 MW, welke gerealiseerd zal worden vanuit de concentratiegedachte. De provincie acht het wenselijk dat mogelijkheden voor offshore-locaties worden verkend.

In het geval van afgelegen kustgebieden: hun volledige opneming in Europa als geheel

Samenhang met andere regio's

Voor de functie en ligging van Zeeland in een groter verband is de gunstige ligging van het Sloegebied ten opzichte van de grote internationale havencomplexen Antwerpen en Rotterdam beeldbepalend. [10]

6.3 Samenhang

In de onderstaande tabel wordt aangegeven welke onderwerpen in het streekplan van Zeeland in samenhang behandeld worden.

Tabel 6-1: Samenhang tussen onderwerpen binnen provincie Zeeland

Vis	Bed	Lan	Ver	Def	Sch	Rec	Ene	Wer	Won	Wat	Ext	Reg	Cul	Lan	Div	Afw	Nat	Kwa	Afv	Dri	Beh	Duu	Vor	Sam	ZEELAND		
																	X								Vis	Visserij	
																	X									Bed	Bedrijvigheid
						X											X				X					Lan	Landbouw
					X	X											X				X					Ver	Verkeer en vervoer
																	X									Def	Defensie
																	X									Sch	Scheepvaart
										X		X	X	X			X									Rec	Recreatie en toerisme
																	X									Ene	Energievoorziening
																										Wer	Werkgelegenheid
																										Won	Wonen
																										Wat	Waterkering
																										Ext	Externe veiligheid
																										Reg	Regionale ontwikkeling
																										Cul	Cultuurhistorie en archeologie
																										Lan	Landschappelijke waarde
																										Div	Diversiteit landschap
																										Afw	Afwisseling open-gesloten landschap
																										Nat	Natuur en ecologie
																										Kwa	Waterkwaliteit
																										Afv	Afvalbeheer
																										Dri	Drinkwatervoorziening
																										Beh	Beheer van hulpbronnen
																										Duu	Duurzame energievoorziening
																										Vor	Vormen van duurzaam beheer
																										Sam	Samenhang met andere regio's

In één oogopslag is te zien dat het onderwerp recreatie en toerisme met erg veel andere onderwerpen in samenhang wordt genoemd. De provincie geeft aan dat het nodig is de sector recreatie en toerisme te herstructureren om zo tot een betere afstemming te komen tussen recreatie en natuur en om daarmee beter rekening te houden met de kwetsbaarheid van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit. De samenhang tussen recreatie en landbouw richt zich op het realiseren van voorzieningen ten behoeve van plattelandstoerisme voor Walcheren. Verkeer en vervoer komt aan de orde bij de verkeersproblemen die samenhangen met het dagrecreatieve verkeer naar het strand. In het streekplan wordt aangestipt dat het kustbeheer afgestemd dient te worden op het recreatieve (mede)gebruik van de kustgebieden. Regionale ontwikkeling wordt genoemd in verband met recreatie; in het streekplan wordt aangegeven dat het gewenst is om Walcheren te herstructureren op recreatief-toeristisch terrein. De provincie wil dit bewerkstelligen in samenspraak met andere betrokken overheden en belangenorganisaties. De provincie ziet potenties in het combineren van recreatie met cultuurhistorie ter verbreding van het aanbod en het creëren van een grotere verscheidenheid aan voorzieningen.

Natuur en ecologie worden in samenhang genoemd met de onderwerpen recreatie en toerisme, visserij en scheepvaart. Deze komen aan bod in de volgende passage:

Voor de Westerschelde is de combinatie van functies uitgangspunt voor beleid. De doelstelling is dat een zodanige situatie gecreëerd wordt dat de natuurfunctie kan worden gehandhaafd en hersteld en dat voorts potentiële natuurwaarden kunnen worden ontwikkeld. Randvoorwaarde daarbij is wel dat de scheepvaartfunctie van het gebied en de ontwikkelingsmogelijkheden daarvan behouden worden. E.e.a. dient er bovendien toe te leiden dat er een goede uitgangssituatie ontstaat voor de ontwikkeling van de visserij en recreatiefunctie [48].

Drinkwater wordt in samenhang genoemd met bedrijvigheid, landbouw en verkeer en vervoer in de volgende passage:

In Zeeland zijn drie gebieden van belang voor de openbare drinkwatervoorziening: Sint Jansteen, Oranjezon en Haamstede. Deze gebieden zijn aangemerkt als grondwaterbeschermingsgebieden. Het beleid in deze gebieden is gericht op het handhaven en

veiligstellen van deze functie, onder andere door: voorkomen nieuwvestiging bedrijven waar milieugevaarlijke stoffen worden toegepast of geproduceerd; voorkomen vestiging mestdepots en tijdelijke opslag van mest; voorkomen nieuwvestiging uitbreiding intensieve veehouderij; voorkomen aanleg nieuwe verkeerswegen; ontgrondingen verbinden aan een aanlegvergunning, zodat de gevolgen op grond- en oppervlaktewaterkwaliteit getoetst kunnen worden; stimulering geïntegreerde landbouw; en stimulering uit productie nemen van landbouwpercelen [68 en 69].

Meer gedetailleerde informatie is opgenomen in bijlage D.

6.4 Compleetheit onderwerpen uit de EU-aanbeveling

Economische mogelijkheden en werkgelegenheid

In het streekplan worden de onderwerpen bedrijvigheid, verkeer en vervoer en recreatie en toerisme behandeld in relatie tot de kust. Er worden doelen genoemd op het gebied van bedrijvigheid, voor wat betreft verkeer en vervoer en recreatie en toerisme is naast doelen ook een aantal expliciete maatregelen genoemd om de doelen te bereiken. De doelen op het gebied van recreatie en toerisme zijn gedeeltelijk specifiek per regio. Voor Schouwen-West zijn op het gebied van recreatie en toerisme maatregelen in uitwerking. De onderwerpen visserij, landbouw, defensie, energievoorziening en scheepvaart worden niet expliciet in relatie tot de kust behandeld.

Maatschappelijk en cultureel bestel in de lokale gemeenschappen

Zowel de waterkering als de externe veiligheid worden in het streekplan behandeld. Er worden doelen genoemd, maar nog geen expliciete maatregelen. Wonen en de regionale ontwikkeling komen niet aan bod in relatie tot de kustzone.

Open landschap voor ontspanning en esthetische doeleinden in de toekomst

Onder deze hoofddoelstelling wordt in het streekplan van de provincie Zeeland vooral ingegaan op het landschap (kwaliteit, diversiteit, open-gesloten) in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur. Voor landschappelijke waarde/kwaliteit worden doelen en maatregelen genoemd. Cultuurhistorie en archeologische waarde komen, voor de kustzone, niet aan bod.

Integriteit van het ecosysteem en het duurzame beheer van de levende en niet-levende hulpbronnen van zowel het zee- als het landgedeelte van het kustgebied

Natuur en ecologie komen uitgebreid aan bod, er worden naast doelen ook maatregelen genoemd. Er worden maatregelen genoemd om het doel 'handhaven en veiligstellen van de drinkwaterfunctie' te bereiken. Op het gebied van duurzame energievoorziening wordt de taakstelling voor windenergie genoemd. Vormen van duurzaam beheer, beheer van hulpbronnen, afvalbeheer en waterkwaliteit worden niet expliciet in relatie tot de kust behandeld.

In het geval van afgelegen kustgebieden: hun volledige opneming in Europa als geheel

De samenhang met andere regio's (in dit geval de internationale havencomplexen Antwerpen en Rotterdam) wordt kort genoemd.

7 Synthese: overeenkomsten en verschillen tussen de provincies

7.1 Accenten kustgerelateerd beleid

Over het algemeen kan geconcludeerd worden dat het accent van het kustbeleid in de streekplannen ligt op de volgende onderwerpen:

- Behoud en ontwikkeling natuur & ecologie;
- Behoud en ontwikkeling van landschappelijke waarden;
- Versterken en/of uitbreiden recreatie en toerisme.

In de streekplannen van Zuid-Holland Zuid en Zeeland komt daar nadrukkelijk ook het behoud van de functie drinkwatervoorziening bij. Daarnaast ligt in de streekplannen met een zeehaven binnen de regio (Groningen, Friesland, Noord-Holland Noord, Zuid-Holland Rijnmond en beperkt Zeeland) ook de nadruk op behoud en verdere ontwikkeling van de havens.

Opvallend is dat de waterkering/veiligheid eigenlijk alleen in het streekplan van de provincie Groningen en de ontwerp-streekplannen van Zuid-Holland-West en Noord-Holland-Zuid een prominente rol krijgt.

7.2 Bespreking van de onderwerpen

Economische mogelijkheden en werkgelegenheid

Visserij

Kustvisserij komt bijna niet aan bod in de streekplannen. Het streekplan van Zuid-Holland-Zuid noemt dat er in het Integraal Beleidsplan Voordelta regels gesteld zijn aan bodemberoerende visserij. Noord-Holland Noord meldt alleen dat zij positief staan tegenover met visserij samenhangende ruimteclaims.

Bedrijvigheid

Bedrijvigheid komt in de streekplannen vaak tot uiting in de doelstellingen die de provincie stelt voor de haventerreinen. Groningen geeft aan dat stuwende bedrijvigheid onder andere geconcentreerd moet worden bij de haventerreinen van Delfzijl en de Eemshaven. Ook worden maatregelen genoemd om dit te bereiken. In het streekplan van Friesland worden een aantal prioriteiten en doelen voor de ontwikkeling van Harlingen-haven aangegeven. Noord-Holland geeft aan dat de betekenis van Den Helder voor de offshore behouden moet blijven en waar mogelijk vergroot. Zuid-Holland stelt als een van de strategische doelen voor de Rotterdamse haven uitbreiding van de distributiefunctie in het havengebied. Het project Maasvlakte II wordt inmiddels uitgevoerd met als doel de regionale en nationale economie te versterken door middel van landaanwinning waarmee ca. 2000 hectares haven en industrie mogelijk moet worden. Voor de haven van Scheveningen wordt gericht op ontwikkeling van andere havenfuncties zoals een zeejachthaven in plaats van containerfunctie. Zeeland noemt de ontwikkelingsmogelijkheden van het Sloegebied in relatie tot de ligging ten opzichte van beide internationale zeehavens en de primaire functie van de zeehaventerreinen dient te worden behouden.

Landbouw

Over het onderwerp landbouw in relatie tot de kustzone komt met name het aspect zoute kwel aan bod. Zoute kwel wordt genoemd in de streekplannen van Friesland, Noord-Holland en Zuid-Holland. Daarnaast wordt in de streekplannen van de provincies Friesland, Groningen en Noord-Holland aandacht besteed aan de ruimteclaims en belangen van de landbouw in samenhang met andere functies in de kustzone. De provincie Friesland maakt daarin nog onderscheid in versterking van de landbouw in het kleigebied en kwaliteitsverbetering op de Waddeneilanden.

Verkeer en vervoer

Vrijwel alle streekplannen behandelen verkeer en vervoer in relatie tot de bereikbaarheid van de kustzone voor en door recreatieverkeer. Doel is te komen tot regulering van het recreatieverkeer waardoor een goede bereikbaarheid van de kust gerealiseerd wordt. De provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland noemen diverse maatregelen om dit doel te bereiken zoals, verbetering van fietsvoorzieningen en openbaar vervoer, ontmoedigingsmaatregelen voor het autogebruik, overstapplaats auto naar openbaar vervoer, doortrekken spoorlijn en aanleg light-railverbinding. Noord-Holland heeft al twee projecten om de bereikbaarheid van de kust te verbeteren in uitvoering.

De streekplannen van Groningen, Friesland en Zuid-Holland-Rijnmond noemen daarnaast kort het goederenvervoer over water.

Defensie

Defensie komt alleen aan bod in de streekplannen van Friesland en Noord-Holland-Noord. Beide plannen zetten in op beëindiging van militaire activiteiten in het waddengebied.

Scheepvaart

Het onderwerp scheepvaart wordt in de streekplannen van Noord- en Zuid-Holland kort aangestipt, maar dan voornamelijk in relatie tot het versterken van de positie van de zeehavens (Den Helder, IJmuiden, Maasvlakte) en het bevorderen van vervoer over water.

Recreatie en toerisme

Alle kustprovincies geven aan een kwaliteitsverbetering voor de recreatie na te streven. De provincies Friesland, Noord-Holland en Zeeland benadrukken dat kwaliteitsverbetering belangrijker is dan uitbreiding. De provincies Noord- en Zuid-Holland willen door het creëren van recreatieve mogelijkheden in en om de bestaande stedelijke kernen de druk van de recreatie op de kust verminderen. Bij deze provincies en de provincie Zeeland wordt de nadruk gelegd op het ontwikkelen van de recreatie in de badplaatsen. Er wordt een terughoudend beleid gevoerd inzake uitbreidingen in het kustgebied. Friesland geeft aan dat er op de waddeneilanden alleen ruimte is voor kwaliteitsverbetering zonder dat er sprake kan zijn van uitbreiding van de totale overnachtingcapaciteit. De verkeersproblemen die recreatief verkeer met zich meebrengt wordt in vrijwel alle plannen besproken (zie verkeer en vervoer).

De provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland noemen ook maatregelen om de gestelde doelen te bereiken.

Energievoorziening

De provincies Groningen en Noord-Holland besteden aandacht aan de aanleg van leidingen en het doen van boringen in de Wadden- en Noordzee. Beide activiteiten worden in Groningen als ongewenst gezien, in de streekplannen van Noord-Holland komen restricties aan de orde voor de aanleg van leidingen en worden boringen in de Wadden- en Noordzee afgekeurd. Ook Friesland geeft aan dat zij tegen gaswinning onder de Waddenzee is.

Werkgelegenheid

Het aspect werkgelegenheid in relatie tot de kust komt in geen enkel streekplan overtuigend aan bod. Alleen in het streekplan Noord-Holland-Noord wordt gemeld dat de werkgelegenheid bij defensie (Den Helder) onder zware druk staat.

Maatschappelijk en cultureel bestel in de lokale gemeenschappen

Wonen

De streekplannen van Friesland, Noord-Holland en Zuid-Holland geven aan dat er restricties zijn aan de bebouwing in de kustzone vanuit veiligheidsoverwegingen. Friesland geeft daarnaast nog aan dat er moet worden overwogen of de toewijzing van woningen op de waddeneilanden kan worden gereguleerd ten behoeve van de plaatselijke vraag en ten behoeve van sociaal en economisch gebonden. De overige provincies geven geen expliciete doelen of restricties voor wonen aan de kust.

Waterkering

Met name het streekplan van de provincie Groningen (2000) en de ontwerpstreekplannen van Zuid-Holland West (2003) en Noord-Holland-Zuid (2003) besteden uitgebreid aandacht aan de waterkering in relatie tot veiligheid tegen overstromen. Dit wordt gezien als een randvoorwaarde voor leefbaarheid en economie. Dit zijn de meest recente plannen. De hernieuwde aandacht voor veiligheid komt dan ook terug. Ook Friesland geeft aan dat de kustveiligheid, met name op de waddeneilanden, bijzondere aandacht verdient. Buitendijks bouwen is niet toegestaan op de waddeneilanden en daar waar ruimtereserveringen in het kader van dijkverhoging ten behoeve van zeespiegelstijging nodig zijn.

Externe veiligheid

De externe veiligheid wordt alleen in het streekplan van Zeeland kort genoemd. Het transport van gevaarlijke stoffen over de Westerschelde veroorzaakt overschrijdingen van zowel individueel als groepsrisico.

Regionale ontwikkeling

Dit onderwerp komt nauwelijks aan de orde. Alleen Friesland geeft aan dat verdere ontwikkeling van de waddeneilanden plaats moet blijven vinden binnen de kleinschaligheid en beperkingen van de waddeneilanden.

Open landschap voor ontspanning en esthetische doeleinden in de toekomst

Cultuurhistorische en archeologische waarde

Deze onderwerpen worden in relatie tot de kustzone in de streekplannen wel vaak genoemd, maar lang niet altijd worden er doelen gesteld. Het ontwerpstreekplan Noord-Holland-Zuid noemt het cultuurhistorisch waardevolle gebied de Kennemerzoom en geeft aan dat ingezet wordt op ontwikkeling van dit gebied. In de integrale gebiedsuitwerking Kennemerzoom wordt dit verder uitgewerkt. Het streekplan Kennemerland noemt de binnenduinrand en strandvlakten en het streekplan Zuid-Holland West geeft aan dat de Katwijkse boulevard van cultuurhistorische waarde is en heeft daarnaast als doel behoud en inpassing van de hoge archeologische waarden in onder andere de oude duinen en resterende strandwallen. Zuid-Holland Zuid geeft aan dat een groot deel van de cultuurhistorische waarden in de tijd verloren gegaan zijn. Uitzondering hierop is het (hoger gelegen) duingebied.

Landschappelijke waarde/kwaliteit

De onderwerpen landschappelijke waarde en kwaliteit worden in de meeste streekplannen genoemd in samenhang met de natuurlijke waarden of andere functie (bebouwing, waterhuishouding) van (delen van) de kustzone. Een aantal streekplannen (Noord-Holland-Noord, Noord-Holland-Zuid en Zeeland) noemt specifieke kenmerkende landschapsonderdelen die behouden dienen te blijven, ontwikkeld of versterkt moeten worden.

Diversiteit landschap

Diversiteit van het landschap wordt nauwelijks in relatie tot de kustzone genoemd.

Afwisseling open-gesloten landschap

De afwisseling tussen open en gesloten landschappen wordt nauwelijks in relatie tot de kustzone genoemd. In de streekplannen waar het aan bod komt (m.n. Noord-Holland-Noord en Noord-Holland-Zuid), wordt slechts benadrukt dat het behouden van deze afwisseling uitgangspunt is.

Integriteit van het ecosysteem en het duurzame beheer van de levende en niet-levende hulpbronnen van zowel het zee- als het landgedeelte van het kustgebied.

Natuur en ecologie

Alle kustprovincies benaderen het onderwerp natuur en ecologie in de kustzone vanuit de (Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur ((P)EHS). Groningen, Friesland en Noord-Holland besteden expliciet aandacht aan de natuurwaarden van de Waddenzee. Dit wordt verder uitgewerkt in het Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzee.

Waterkwaliteit

Waterkwaliteit wordt nauwelijks besproken in de verschillende streekplannen. Alleen Zuid-Holland West geeft aan het verbeteren van de waterkwaliteit als doel te hebben, aangezien de waterkwaliteit als een van de belangrijkste dragers voor het tot stand komen van de natuur- en milieukwaliteit wordt gezien. Zuid-Holland Zuid meldt alleen regionaal problemen met zoutkwel en de invloed van zout water.

Afvalbeheer

Het streekplan van Noord-Holland-Noord geeft aan dat de totale vracht stoffen die direct in de Noordzee terechtkomen moeten worden beperkt en voor de hele kustzone geldt een bijzonder beschermingsniveau waar scherpere voorschriften worden gesteld aan directe verontreiniging. In de overige streekplannen komt afvalbeheer in relatie tot de kustzone niet aan bod.

Drinkwatervoorziening

De provincie Noord-Holland geeft aan dat de onttrekking van natuurlijk grondwater ten behoeve van de drinkwatervoorziening, zal worden teruggebracht. Ook Zuid-Holland streeft in de Luchterduinen naar een vergaande reductie van de grondwaterwinning. Voor het duingebied tussen Den Haag en Katwijk wordt de winning in enkele delen stopgezet. In de overige gebieden wordt gekeken in hoeverre eventuele verdere beperkingen van de grondwaterwinning in de duinen in combinatie met natuurontwikkeling mogelijk is.

Zuid-Holland Zuid geeft aan dat voor IJsselmonde de drinkwaterwinning mogelijk moet blijven bij natuurontwikkelingsprojecten. Voor andere gebieden wordt gestreefd naar concentratie van de waterwinactiviteiten. Het beleid van de provincie Zeeland is in tegenstelling tot de provincies Noord- en Zuid-Holland gericht op handhaven en veiligstellen van de grondbeschermingsgebieden voor drinkwaterwinning. Er worden zelfs maatregelen genoemd om dit doel te bereiken.

Beheer van hulpbronnen

Dit onderwerp komt in geen van de bestudeerde streekplannen in een expliciete relatie tot de kustzone aan de orde.

Duurzame energie

Op het gebied van duurzame energie besteden de provincies Groningen, Noord- en Zuid-Holland en Zeeland aandacht aan windenergie. Opvallend is dat Noord-Holland Zuid, Zuid-Holland en Groningen positief staan tegenover nader onderzoek voor de verdere uitwerking in de kustzone. Noord-Holland Noord geeft aan een duidelijk terughoudend beleid te voeren langs de Waddenkust en in buitendijkse gebieden. Zuid-Holland geeft mogelijke (grootschalige)locaties voor windenergie. De provincie Zeeland geeft aan dat op langere termijn offshore locaties mogelijk perspectief bieden.

Vormen van duurzaam beheer

Dit onderwerp komt in geen van de bestudeerde streekplannen in een expliciete relatie tot de kustzone aan de orde.

Delfstoffenwinning

De streekplannen van Noord- en Zuid-Holland besteden kort aandacht aan de winning van zand in de Noordzee. Het streekplan van Noord-Holland Noord besteedt daarnaast ook aandacht aan de winning van zand, schelpen en klei in het Waddengebied, wat zoveel mogelijk buiten de voedselgebieden van vogels moet plaatsvinden. De winning van zand in de westelijke Waddenzee werd na 1 januari 1994 teruggebracht tot datgene wat nodig is voor het noodzakelijke waterstaatkundige onderhoud.

In het geval van afgelegen kustgebieden: hun volledige opnemings in Europa als geheel

Samenhang met andere regio's

In de streekplannen van Groningen, Friesland en Noord-Holland-Noord wordt een aantal keer verwezen naar het Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzee dat tussen de drie provincies is opgesteld. Groningen legt geen relaties met het aanliggende Duitsland. En ook Zeeland legt nauwelijks relaties met Vlaanderen. Er wordt alleen aangegeven dat het Sloegebied gunstig ligt ten opzicht van de grote internationale havencomplexen Antwerpen en Rotterdam.

Ook Friesland maakt voor de ontwikkeling van de regionale haven van Harlingen wel melding van de gunstige ligging tussen de havens Rotterdam/Antwerpen en de havens van Noordoost Europa.

7.3 Samenhang per provincie

De samenhang tussen onderwerpen komt in de verschillende streekplannen op verschillende manieren aan de orde:

- Bepaalde onderwerpen worden samen in een zin genoemd of moeten volgens de provincie in samenhang bekeken worden (a)
- Onderwerpen moeten op elkaar afgestemd worden of er moeten combinaties van onderwerpen gezocht worden (b)
- Onderwerpen leggen restricties op aan andere onderwerpen of sluiten andere onderwerpen uit (c)

In de onderstaande tabellen wordt aangegeven op welke manier de verschillende streekplannen de samenhang invulling gegeven hebben. Hierbij is gebruik gemaakt van bovenstaande codering (a, b of c). In bijlage D zijn de tabellen met tekst in plaats van codes weergegeven.

Vis	Bed	Land	Ver	Def	Sch	Rec	Ene	Wer	Won	Wat	Ext	Reg	Cul	Lan	Div	Afw	Nat	Kwa	Afy	Dri	Beh	Duu	Vor	Sam	GRONINGEN		
																									Vis	Visserij	
																	c									Bed	Bedrijvigheid
							a										b						a			Lan	Landbouw
																										Ver	Verkeer en vervoer
																										Def	Defensie
																										Sch	Scheepvaart
																	bc									Rec	Recreatie en toerisme
																										Ene	Energievoorziening
																										Wer	Werkgelegenheid
																		c								Won	Wonen
																										Wat	Waterkering
																										Ext	Externe veiligheid
																										Reg	Regionale ontwikkeling
																										Cul	Cultuurhistorie en archeologie
																										Lan	Landschappelijke waarde
																										Div	Diversiteit landschap
																										Afw	Afwisseling open-gesloten landschap
																										Nat	Natuur en ecologie
																										Kwa	Waterkwaliteit
																										Afy	Afvalbeheer
																										Dri	Drinkwatervoorziening
																										Beh	Beheer van hulpbronnen
																										Duu	Duurzame energievoorziening
																										Vor	Vormen van duurzaam beheer
																										Sam	Samenhang met andere regio's

Vis	Bed	Land	Ver	Def	Sch	Rec	Ene	Wer	Won	Wat	Ext	Reg	Cul	Lan	Div	Afw	Nat	Kwa	Afv	Dri	Beh	Duu	Vor	Sam		FRIESLAND
																									Vis	Visserij
			a											c			c								Bed	Bedrijvigheid
						a								a			ab								Lan	Landbouw
																									Ver	Verkeer en vervoer
																									Def	Defensie
																									Sch	Scheepvaart
								a						c			ac								Rec	Recreatie en toerisme
									a																Ene	Energievoorziening
														c			c								Wer	Werkgelegenheid
										c							c								Won	Wonen
																									Wat	Waterkering
																									Ext	Externe veiligheid
																									Reg	Regionale ontwikkeling
																									Cul	Cultuurhistorie en archeologie
																									Lan	Landschappelijke waarde
																									Div	Diversiteit landschap
																									Afw	Afwisseling open-gesloten landschap
																									Nat	Natuur en ecologie
																									Kwa	Waterkwaliteit
																									Afv	Afvalbeheer
																									Dri	Drinkwatervoorziening
																									Beh	Beheer van hulpbronnen
																									Duu	Duurzame energievoorziening
																									Vor	Vormen van duurzaam beheer
																									Sam	Samenhang met andere regio's

Vis	Bed	Land	Ver	Def	Sch	Rec	Ene	Wer	Won	Wat	Ext	Reg	Cul	Lan	Div	Afw	Nat	Kwa	Afv	Dri	Beh	Duu	Vor	Sam		NOORD-HOLLAND
				1c																					Vis	Visserij
										1c							1ac 3b								Bed	Bedrijvigheid
														1a			1ab								Lan	Landbouw
						1ac 3a								1ac			1c 3a								Ver	Verkeer en vervoer
					1c	1c											1c								Def	Defensie
																									Sch	Scheepvaart
								1a 3b	3b	1c 2c			1c 3b	1c 3b			1ab c 3b								Rec	Recreatie en toerisme
																	1ac								Ene	Energievoorziening
								3b						3b											Wer	Werkgelegenheid
									2c				2c 3c				3b								Won	Wonen
																	1c								Wat	Waterkering
																									Ext	Externe veiligheid
																									Reg	Regionale ontwikkeling
																									Cul	Cultuurhistorie en archeologie
																	1a 2a 3b						1c		Lan	Landschappelijke waarde
																									Div	Diversiteit landschap
																									Afw	Afwisseling open-gesloten landschap
																				1a					Nat	Natuur en ecologie
																									Kwa	Waterkwaliteit
																									Afv	Afvalbeheer
																									Dri	Drinkwatervoorziening
																									Beh	Beheer van hulpbronnen
																									Duu	Duurzame energievoorziening
																									Vor	Vormen van duurzaam beheer
																									Sam	Samenhang met andere regio's

1) Streekplan Noord-Holland-Noord, 2) Streekplan Noord-Holland-Zuid (ontwerp) en 3) Streekplan kennemerland

Vis	Bed	Land	Ver	Def	Sch	Rec	Ene	Wer	Won	Wat	Ext	Reg	Cul	Lan	Div	Afw	Nat	Kwa	Afv	Dri	Beh	Duu	Vor	Sam		ZUID-HOLLAND					
																	1a								3a	Vis	Visserij				
			3a			3a			3c	4b	3c						3a								3a	Bed	Bedrijvigheid				
																	3c	1a								3a	Lan	Landbouw			
						1a																				3a	Ver	Verkeer en vervoer			
																												Def	Defensie		
																												Sch	Scheepvaart		
										2b				1a			1ab										Rec	Recreatie en toerisme			
										4c							2ab											Ene	Energievoorziening		
																	3ac											Wer	Werkgelegenheid		
																												Won	Wonen		
														2b														Wat	Waterkering		
																												Ext	Externe veiligheid		
																												Reg	Regionale ontwikkeling		
																												Cul	Cultuurhistorie en archeologie		
																												Lan	Landschappelijke waarde		
																												Div	Diversiteit landschap		
																												Afw	Afwisseling open-gesloten landschap		
																													Nat	Natuur en ecologie	
																		1a											Kwa	Waterkwaliteit	
																													Afv	Afvalbeheer	
																														Dri	Drinkwatervoorziening
																														Beh	Beheer van hulpbronnen
																														Duu	Duurzame energievoorziening
																														Vor	Vormen van duurzaam beheer
																														Sam	Samenhang met andere regio's

1) Streekplan Zuid-Holland Zuid, 2) Streekplan Zuid-Holland West, 3) Streekplan Zuid-Holland Rijnmond en 4) Ontwerp Streekplan Zuid-Holland Zuid

Vis	Bed	Land	Ver	Def	Sch	Rec	Ene	Wer	Won	Wat	Ext	Reg	Cul	Lan	Div	Afw	Nat	Kwa	Afv	Dri	Beh	Duu	Vor	Sam		ZEELAND					
																	a										Vis	Visserij			
																					c						Bed	Bedrijvigheid			
						a											ac				c						Lan	Landbouw			
						a															c						Ver	Verkeer en vervoer			
																											Def	Defensie			
																											Sch	Scheepvaart			
										a		a	a	a			ab				a						Rec	Recreatie en toerisme			
																											Ene	Energievoorziening			
																											Wer	Werkgelegenheid			
																											Won	Wonen			
																											Wat	Waterkering			
																											Ext	Externe veiligheid			
																											Reg	Regionale ontwikkeling			
																											Cul	Cultuurhistorie en archeologie			
																											Lan	Landschappelijke waarde			
																											Div	Diversiteit landschap			
																											Afw	Afwisseling open-gesloten landschap			
																												Nat	Natuur en ecologie		
																														Kwa	Waterkwaliteit
																													Afv	Afvalbeheer	
																														Dri	Drinkwatervoorziening
																														Beh	Beheer van hulpbronnen
																														Duu	Duurzame energievoorziening
																														Vor	Vormen van duurzaam beheer
																														Sam	Samenhang met andere regio's

Betwijfeld kan worden of er sprake is van integraal kustbeleid. Onderwerpen worden weliswaar in samenhang besproken, maar in veel gevallen is het aantal onderwerpen beperkt of wordt er wel integraal gekeken, maar slechts voor een beperkt deel van de kustzone. De provincies Groningen, Friesland en Noord-Holland geven daarnaast aan dat hun kustbeheer verder uitgewerkt is in het Interprovinciaal beleidsplan Waddenzee.

De meeste onderwerpen worden in samenhang besproken in de categorie a (bepaalde onderwerpen worden samen in een zin genoemd of moeten in samenhang bekeken worden) of c (onderwerpen leggen restricties op aan andere onderwerpen of sluiten andere onderwerpen uit). Combinatie en afstemming tussen onderwerpen komt maar heel beperkt in de streekplannen naar voren.

De onderwerpen recreatie en toerisme en natuur en ecologie worden in alle provincies in samenhang met elkaar besproken. Daarnaast worden ze elk afzonderlijk ook vaak nog in combinatie met andere onderwerpen besproken. Opvallend is dat Friesland en Zeeland relatief weinig, respectievelijk 5 en 4, onderwerpen in samenhang met natuur en ecologie bespreken,

terwijl ze wel veel onderwerpen in samenhang met recreatie en toerisme bespreken. Voor wat betreft recreatie en toerisme is Groningen een uitzonderingsgeval. Alleen natuur en ecologie wordt in samenhang met dit onderwerp behandeld.

De provincies Noord-Holland en Friesland en in beperkte mate Zuid-Holland behandelen landschappelijke waarde in samenhang met meerdere onderwerpen. De samenhang tussen de onderwerpen bedrijvigheid en samenhang met andere regio's en andere onderwerpen heeft in de provincie Zuid-Holland vooral betrekking op de haven van Rotterdam. In de tabel voor de Provincie Zeeland is te zien dat de drinkwaterwinning een aantal onderwerpen uitsluit of daaraan restricties oplegt.

7.4 Compleetheid onderwerpen uit de EU-aanbeveling

Uit de hoofddoelstelling "Economische mogelijkheden en werkgelegenheid" worden de volgende onderwerpen in (bijna) alle bestudeerde streekplannen in relatie tot de kust behandeld:

- bedrijvigheid;
- landbouw;
- verkeer en vervoer;
- recreatie en toerisme;
- energievoorziening.

Veel minder wordt er in de streekplannen geschreven over visserij, defensie, scheepvaart en werkgelegenheid.

Van de onderwerpen van de hoofddoelstelling "maatschappelijk en cultureel bestel in de lokale gemeenschappen" komen alleen wonen en waterkering regelmatig aan de orde. Externe veiligheid wordt alleen door de provincie Zeeland behandeld en regionale ontwikkeling wordt alleen door de provincie Friesland in relatie tot de waddeneilanden besproken.

Behoud van landschappelijke waarde komt in bijna alle streekplannen aan bod, diversiteit van het landschap ook, zij het in mindere mate. Cultuurhistorie, archeologie en de afwisseling tussen open- en gesloten landschap worden minder genoemd.

Natuur en ecologie komen in alle streekplannen uitvoerig aan bod. Drinkwatervoorziening komt ook in de meeste streekplannen ter sprake evenals de inzet van windturbines voor duurzame energievoorziening. De overige onderwerpen uit de hoofdgroep "integriteit van het ecosysteem en het duurzame beheer van de levende en niet-levende hulpbronnen van zowel het zee- als het landgedeelte van het kustgebied" worden zo nu en dan genoemd in een streekplan.

Samenhang met andere regio's van de Nederlandse kustzone wordt vrijwel in geen streekplan genoemd, uitzondering hierop is Zeeland, waar het onderwerp kort aan wordt gestipt in relatie tot de zeehavens Antwerpen en Rotterdam en Friesland dat de relatie van Harlingen-haven in relatie tot de havens Rotterdam/Antwerpen en de havens van Noordoost Europa bekijkt. De provincies Groningen, Friesland en Noord-Holland-Noord hebben gezamenlijk het Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzee opgesteld.

7.5 Conclusies

1. De kustzone krijgt weinig specifieke aandacht in de streekplannen

De kustzone krijgt in de verschillende streekplannen weinig specifieke aandacht. Uitzonderingen hierop zijn de gebiedsgerichte uitwerkingen voor delen van de kustzone binnen de streekplannen van Groningen, Friesland, Noord-Holland Zuid, Zuid-Holland West en Zeeland. Daarnaast komen de Waddenzee en de waddeneilanden in de drie noordelijke provincies expliciet aan de orde.

2. Betwijfeld kan worden of er sprake is van integraal kustbeleid in de streekplannen

Onderwerpen worden weliswaar in samenhang besproken, maar in veel gevallen is het aantal onderwerpen beperkt of wordt er wel integraal gekeken, maar slechts voor een beperkt deel van de kustzone.

Provincies kijken in de streekplannen niet of nauwelijks over elkaars grenzen of naar aanliggend buitenland. Uitzondering hierop is het beleid ten aanzien van de Waddenzee waarvoor de drie noordelijke provincies gezamenlijk een beleidsplan opgesteld hebben. Zonder echter naar de omringende landen te kijken.

In geval van duidelijk botsende belangen wordt soms toch volstaan met opmerkingen als in samenhang bekijken, op elkaar afstemmen etc. zonder prioriteiten te stellen.

3. De behandelde onderwerpen voor de kustzone zijn per regio weinig verschillend

Weliswaar verschillen de prioriteiten van de verschillende streekplannen, maar specifiek voor de kustzone worden vaak de onderwerpen recreatie en toerisme en natuur, landschap en ecologie genoemd.

4. De doelstellingen voor de kustzone verschillen per regio

Onderwerpen worden vaak door meerdere provincies wel in relatie tot de kust behandeld, maar de prioriteit en de doelstellingen die daarbij naar voren komen verschillen op sommige punten sterk:

- Noord-Holland en Zuid-Holland voor reductie van de grondwaterwinning ten behoeve van de drinkwatervoorziening terwijl Zeeland juist insteekt op handhaven en veiligstellen;
- Groningen, Noord-Holland Zuid en Zuid-Holland staan positief tegenover nader onderzoek voor verdere uitwerking van windenergie in de kustzone terwijl Noord-Holland Noord een duidelijk terughoudend beleid voert. Zeeland ziet op lange termijn wel perspectief in offshore windmolenparken

Daarentegen zijn de provincies het, indien aan de orde in het streekplan, eens over de volgende zaken:

- Ontwikkeling en versterking zeehavenactiviteiten;
- Regulering van het recreatieverkeer;
- Beëindiging van militaire activiteiten in het waddengebied (Fr, N-H);
- Kwaliteitsverbetering voor recreatie en toerisme, waarbij de provincies Friesland, Noord-Holland en Zeeland benadrukken dat kwaliteitsverbetering belangrijker is dan uitbreiding;
- Geen boringen in de Waddenzee (Gr, Fr, N-H);
- Restricties aan de bebouwing in de kustzone vanuit veiligheidsoverwegingen (Fr, N-H, Z-H);
- Veiligheid tegen overstromen is een randvoorwaarde (Gr, Fr, Z-H, N-H);
- Behouden en versterken (provinciale)ecologische hoofdstructuur

5. Invloed van tijdsbeeld komt duidelijk naar voren

Vooraf bij het onderwerp waterkering komt de invloed van het tijdsbeeld erg sterk naar voren. De recente streekplannen besteden beduidend meer aandacht aan waterkering en veiligheid tegen overstromen (in samenhang met veranderende omstandigheden als zeespiegelstijging) dan de wat oudere streekplannen. Uitzondering hierop vormt het streekplan van Friesland.

Bijlage A Voorstel voor EU-aanbeveling (september 2000)

Bijlage B EU-aanbeveling (30 mei 2002)

Bijlage C Inventarisatietabellen

C.1 Inventarisatietabel provincie Groningen

C.2 Inventarisatietabel provincie Fryslân

C.3 Inventarisatietabellen provincie Noord-Holland

C.4 Inventarisatietabellen provincie Zuid-Holland

C.5 Inventarisatietabel provincie Zeeland

Bijlage D Tabellen samenhang

D.1 Provincie Groningen

D.2 Provincie Fryslân

D.3 Provincie Noord-Holland

D.4 Provincie Zuid-Holland

D.5 Provincie Zeeland